

Förteckning över remissinstanser

Prop. 1996/97:124
Bilaga 1

Delbetänkande (SOU 1993:30) Rätten till bistånd inom socialtjänsten

Remissinstanser: Rikspolisstyrelsen, Kriminalvårdsstyrelsen, Socialstyrelsen, Riksförsäkringsverket, Statens handikappråd, Nämnden för vårdartjänst, Institutionskommittén (S 1992:10), Konsumentverket, Statens invandrarverk, Arbetsmarknadsverket, Riksrevisionsverket, Riksrevisionsverket, Statskontoret, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Sundsvall, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Östergötlands län, Länsrätten i Kristianstads län, Länsrätten i Göteborgs och Bohus län, Länsrätten i Västmanlands län, Länsrätten i Kopparbergs län, Länsrätten i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Östergötlands län, Landstinget i Kalmar län, Landstinget i Malmöhus län, Landstinget i Västerbottens län, Göteborgs kommun, Malmö kommun, Stockholm stad, Haninge kommun, Enköping kommun, Eskilstunda kommun, Borås kommun, Kristianstad kommun, Uddevalla kommun, Falköping kommun, Ludvika kommun, Söderhamn kommun, Fagersta kommun, Laxå kommun, Olofström kommun, Varberg kommun, Bräcke kommun, Pajala kommun, Åsele kommun, Eksjö kommun, Arvika kommun, Oskarshamn kommun, Karlsborg kommun, Linköping kommun, Alvesta kommun, Riksdagens ombudsmän (JO), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges socionomers Personal- och förvaltningstjänstemäns riksförbund (SSR), Sveriges Kommunal-tjänstemannaförbund (SKTF), Föreningen Sveriges socialchefer, Länsstyrelsernas socialtjänstförening, Pensionärernas Riksorganisation, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Sveriges Pensionärsförbund, Handikappförbundens Centralkommitté (HCK), De Handikappades Riksförbund (DHR), Synskadades Riksförbund (SRF), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Riksförbundet För Hjälp åt Läkemedelsmissbrukare (RFHL), Alkoholproblematikers riksorganisation (ALRO), Sällskapet Länkarnas Riksförbund (SLR), Rädda Barnen, Familjehemmens Riksförbund, Riksförbundet för behandlingshem.

Betänkande (SOU 1994:139) Ny socialtjänstlag

Remissinstanser: Kriminalvårdsstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Barnombudsmannen, Folkhälsoinstitutet, Handikappombudsmannen, Nämnden för vårdartjänst, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Riksrevisionsverket, Statskontoret, Arbetsmarknadsverket, Statens invandrarverk, Konsumentverket, Statens ungdoms-

styrelse, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Jönköping, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Västmanlands län, Länsrätten i Kristianstads län, Länsrätten i Göteborgs och Bohus län, Länsrätten i Kopparbergs län, Länsrätten i Östergötlands län, Länsrätten i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Östergötlands län, Landstinget i Kalmar län, Landstinget i Malmöhus län, Landstinget Västerbottens län, Göteborg kommun, Malmö kommun, Stockholm stad, Varberg kommun, Ödeshög kommun, Skara kommun, Gagnef kommun, Trollhättan kommun, Vindeln kommun, Höganäs kommun, Tidaholm kommun, Norrköping kommun, Ekerö kommun, Vara kommun, Örkeljunga kommun, Kungsbacka kommun, Gullspång kommun, Lycksele kommun, Hagfors kommun, Vänersborgs kommun, Årjäng kommun, Åstorp kommun, Söderköping kommun, Kalmar kommun, Avesta kommun, Vellinge kommun, Haninge kommun, Gnosjö kommun, Strömsund kommun, Mörbylånga kommun, Katrineholm kommun, Arvika kommun, Ljusnarsberg kommun, Gislaved kommun, Borås kommun, Överkalix kommun, Sala kommun, Mönsterås kommun, Jönköping kommun, Rättvik kommun, Laholm kommun, Oxelösund kommun, Motala kommun, Storuman kommun, Sävsjö kommun, Olofström kommun, Boden kommun, Härryda kommun, Huddinge kommun, Kalix kommun, Ängelholm kommun, Kungälv kommun, Östersunds kommun, Värnamo kommun, Österåker kommun, Eskilstuna kommun, Lund kommun, Falkenberg kommun, Mölndal kommun, Södertälje kommun, Nyköping kommun, Nacka kommun, Skellefteå kommun, Hudiksvall kommun, Skövde kommun, Upplands-Väsby kommun, Hässleholm kommun, Falun kommun, Uppsala kommun, Botkyrka kommun, Riksdagens ombudsmän (JO), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Handikappinstitutet, Kommunförbundet i Blekinge län, Kommunförbundet i Gävleborgs län, Kommunförbundet Kronobergs län, Kommunförbundet i Västernorrlands län, Kommunförbundet i Västmanlands län, Kommunförbundet i Örebro län, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges sacionomers Personal- och förvaltningstjänstemäns riksförbund (SSR), Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund (SKTF), Föreningen Sveriges socialchefer, Länsstyrelsernas socialtjänstförening, Pensionärernas Riksorganisation, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Sveriges Pensionärsförbund, Handikappförbundens Samarbetsorgan, De Handikappades Riksförbund (DHR), Synskadades Riksförbund (SRF), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Riksförbundet För Hjälptät Läkemedelsmissbrukare (RFHL), KALV-gruppen, Sällskapet Länkarnas Riksförbund (SLR), Rädda Barnen, Familjehemmens Riksförbund, Riksförbundet för behandlingshem.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 1

Betänkandet (SOU 1995:86) Dokumentation och
socialtjänstregister

Prop. 1996/97:124
Bilaga 1

Remissinstanser: Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern, Kriminalvårdsstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Datainspektionen, Barnombudsmannen, Folkhälsoinstitutet, Handikappombudsmannen, Nämnden för vårdartjänst, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Handikappinstitutet, Riksrevisionsverket, Statskontoret, Statistiska Centralbyrån, Arbetsmarknadsverket, Statens invandrarverk, Konsumentverket, Statens ungdomsstyrelse, Göteborgs universitet, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Jönköping, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Västmanlands län, Länsrätten i Kristianstads län, Länsrätten i Göteborgs och Bohus län, Länsrätten i Kopparbergs län, Länsrätten i Östergötlands län, Länsrätten i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Jönkings län, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Malmöhus län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Landstinget i Stockholms län, Landstinget i Östergötlands län, Landstinget i Kalmar län, Landstinget i Malmöhus län, Landstinget i Västerbottens län, Göteborg kommun, Malmö kommun, Stockholms kommun, Varberg kommun, Ödeshög kommun, Skara kommun, Gagnef kommun, Trollhättan kommun, Vindeln kommun, Höganäs kommun, Tidaholm kommun, Norrköping kommun, Ekerö kommun, Vara kommun, Örkeljunga kommun, Kungsbacka kommun, Gullspång kommun, Lycksele kommun, Hagfors kommun, Vänersborg kommun, Årjäng kommun, Åstorp kommun, Söderköping kommun, Kalmar kommun, Avesta kommun, Vellinge kommun, Haninge kommun, Gnosjö kommun, Strömsund kommun, Mörbylånga kommun, Katrineholm kommun, Arvika kommun, Ljusnarsberg kommun, Gislaved kommun, Borås kommun, Överkalix kommun, Sala kommun, Mönsterås kommun, Jönköping kommun, Rättvik kommun, Laholm kommun, Oxelösund kommun, Motala kommun, Storuman kommun, Sävsjö kommun, Olofström kommun, Boden kommun, Härryda kommun, Huddinge kommun, Kalix kommun, Ängelholm kommun, Kungälv kommun, Östersunds kommun, Värnamo kommun, Österåker kommun, Eskilstuna kommun, Lund kommun, Falkenberg kommun, Mölndal kommun, Södertälje kommun, Nyköping kommun, Nacka kommun, Skellefteå kommun, Hudiksvall kommun, Skövde kommun, Upplands-Väsby kommun, Hässleholm kommun, Falun kommun, Uppsala kommun, Botkyrka kommun, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Försäkringskassförbundet, Kommunförbundet i Blekinge län, Kommunförbundet i Gävleborgs län, Kommunförbundet i Kronobergs län, Kommunförbundet i Västernorrlands län, Kommunförbundet i Västmanlands län, Kommunförbundet i Örebro län, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges socionomers personal- och förvaltningstjänstemäns riksförbund (SSR), Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund

(SKTF), Sveriges Kristna Råd, Föreningen Sveriges socialchefer (FSS), Länsstyrelsernas socialtjänstförening (LSF), Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Riksförbundet Pensionärers Gemenskap, Sveriges Pensionärsförbund, Handikappförbundet Samarbetsorgan, De Handikappades Riksförbund (DHR), Synskadades Riksförbund (SRF), Riksförbundet För Hjälp åt Läkemedelsmissbrukare (RFHL), KALV-gruppen, Sällskapet Länkarnas Riksförbund (SLR), Rädda Barnen, Familjehemmens Riksförbund, Riksförbundet för behandlingshem.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 1

Socialtjänstkommitténs förslag till ny socialtjänstlag

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

Förslag till Socialtjänstlag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Mål, ansvar och uppgifter

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

När åtgärder rör barn skall barnets bästa sättas i främsta rummet.

2 § Varje kommun svarar inom sitt område för de uppgifter enligt denna lag som skall fullgöras av socialtjänsten.

3 § Socialtjänsten skall på samhällsnivå, grupp- och områdesnivå samt på individnivå främja goda levnadsförhållanden och goda livsmiljöer i kommunen. Socialtjänsten skall därvid verka för att

1. den enskilde får arbete, bostad och utbildning,
2. barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,
3. äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra,
4. människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra,
5. människor som missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel kommer ifrån sitt beroende,
6. människor som saknar medel till sitt uppehälle ges möjlighet att klara sin försörjning.

Socialtjänsten bör genom stöd och avlastning underlätta för närstående som vårdar långvarigt sjuka, äldre eller människor med funktionshinder.

4 § Till socialtjänstens uppgifter hör att

1. göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,
2. delta i kommunens planering,
3. bedriva grupp- och områdesinriktat socialt arbete,
4. svara för upplysningar, råd och stöd, service, omvårdnad och vård, behandling, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

5 § Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Kommunens yttersta ansvar innebär i förhållande till annan ansvarig huvudman en skyldighet att tillfälligt ge det stöd som den enskilde kan behöva i avvaktan på den andra huvudmannens insatser.

I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser i den lagen.

6 § I 14 kap. meddelas föreskrifter om

1. möjligheter att flytta ett ärende från en kommun till en annan kommun (1 §),
2. ansvar i vissa fall för placeringskommun eller den kommun där den enskilde är folkbokförd (2 §),
3. möjligheter för en kommun att föra talan mot annan huvudman om återbetalning (3 §).

7 § Ledningen av socialtjänsten utövas av en eller flera nämnder. För en sådan nämnd gäller vad som är föreskrivet om nämnder i kommunalagen (1991:900).

8 § För utförande av socialtjänstens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Särskilda bestämmelser om personal inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg finns i 4 kap. 3 § andra stycket.

9 § Vad som i annan författning sägs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som avses i 7 §.

10 § En kommun får sluta avtal med någon annan om att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun, för att effektivt utnyttja sina resurser, tillhandahålla tjänster åt en annan kommun.

Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ.

Det pris som en kommun får ta ut för tjänster åt en annan kommun får inte understiga de kostnader som kommunen har för att tillhandahålla tjänsterna.

11 § Avtal enligt 10 § får även avse insatser för vård eller boende beträffande person som inte är medlem av kommunen.

2 kap. Allmänna bestämmelser för socialtjänsten

1 § Socialtjänstens insatser skall vara av god kvalitet.

2 § Socialtjänstens verksamhet skall bedrivas målinriktat och planmässigt samt följas upp och utvärderas. I detta ingår att bedriva fortlopande och systematiskt kvalitetssäkringsarbete.

3 § Socialtjänsten skall i sitt arbete särskilt beakta behovet av tidiga insatser.

4 § Socialtjänstens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom.

När en åtgärd rör ett barn skall barnet beredas möjlighet att uttrycka sin åsikt i saken. Barnets åsikt skall tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad.

5 § Socialtjänsten skall samverka med andra samhällsorgan, organisationer och enskilda för att fullgöra de uppgifter som åvilar socialtjänsten.

6 § Socialtjänsten skall informera allmänheten, samhällsorgan och organisationer om sin verksamhet.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

7 § Socialtjänsten bör stödja frivilligt socialt arbete.

8 § 4-5 §§ förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om myndigheternas serviceskyldighet.

3 kap. Insatser på samhälls- samt grupp- och områdesnivå

1 § I 1 kap. 4 § 1 föreskrivs att det hör till socialtjänstens uppgifter att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen.

2 § Socialtjänsten skall till kommunfullmäktige rapportera behov av samordnade insatser för att förebygga eller avhjälpa sociala problem eller brister i livsmiljön.

Socialtjänsten skall årligen till kommunfullmäktige rapportera de betydande förändringar som inträffat i de sociala förhållandena i kommunen.

3 § Socialtjänsten skall delta i kommunens planering och härvid tillföra kunskap om sociala förhållanden samt verka för att åtgärder vidtas för att skapa och bevara goda livsmiljöer som är tillgängliga för alla.

4 § Om ett kommunalt beslut om större förändring av fysisk miljö eller verksamhet kan antas medföra betydande konsekvenser för den sociala miljön eller enskildas levnadsförhållanden skall beslutet föregås av en analys av dess sociala konsekvenser. Socialtjänsten skall ansvara för att denna konsekvensanalys kommer till stånd.

5 § Socialtjänsten skall bedriva uppsökande verksamhet bland barn och ungdomar, som riskerar att utvecklas ogynnsamt, och andra grupper som behöver samhällets särskilda stöd. Den uppsökande verksamheten skall syfta till att förebygga och avhjälpa sociala problem och ohälsa.

6 § Socialtjänsten skall på grupp- och områdesnivå vidta åtgärder för att främja en gynnsam social utveckling. Arbetet skall särskilt inriktas på att förebygga och avhjälpa drogmissbruk, ohälsa och social isolering.

4 kap. Barnomsorg

1 § För barn som är bosatta i Sverige och som stadigvarande vistas i kommunen skall bedrivas förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Förskoleverksamheten avser barn som inte har uppnått skolpliktig ålder.

Skolbarnsomsorgen avser barn till och med tolv års ålder som är inskrivna i grundskolan eller någon motsvarande skolform enligt skollagen (1985:1100).

2 § Förskoleverksamheten bedrivs i form av förskola, som organiseras som daghem eller deltidsgrupp, i form av familjedaghem och i form av kompletterande förskoleverksamhet (öppen förskola).

Skolbarnsomsorgen bedrivs i form av fritidshem, integrerad skolbarnsomsorg eller familjedaghem. För barn mellan tio och tolv år kan skolbarnsomsorgen även bedrivas i form av öppen fritidsverksamhet. Skol

barnsomsorgen skall ta emot barn för vistelse den del av dagen då barnet inte vistas i skolan och under lov.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

3 § Förskoleverksamhetens uppgift är att genom pedagogisk verksamhet erbjuda barn fostran och omvårdnad. Skolbarnsomsorgens uppgift är att komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen.

För bedrivande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg skall det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Barngrupperna skall ha en lämplig sammansättning och storlek. Lokalerna skall vara ändamålsenliga.

Verksamheten skall utgå från varje barns behov. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver.

4 § Varje kommun svarar för att barn inom dess område erbjuds förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Verksamheterna kan också anordnas av enskilda.

Om ett barn vårdas på sjukhus eller i någon annan institution, skall huvudmannen för institutionen sörja för att barnet får tillfälle att delta i verksamhet som motsvarar den som erbjuds i förskola, fritidshem eller integrerad skolbarnsomsorg.

5 § Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg skall tillhandahållas i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnets eget behov.

Förskoleverksamhet skall tillhandahållas för barn som har fyllt ett år. För barn som inte har fyllt ett år skall förskola tillhandahållas om barnet omfattas av 9 §.

6 § När vårdnadshavaren har anmält behov av plats inom förskoleverksamheten, eller skolbarnsomsorgen, skall kommunen erbjuda plats utan oskäligt dröjsmål.

Kommunen kan fullgöra sin skyldighet enligt 5 § också genom att utan oskäligt dröjsmål hänvisa barnet till en motsvarande plats i en enskild förskola, ett enskilt fritidshem eller enskild integrerad skolbarnsomsorg.

Kommunen skall ta skälig hänsyn till vårdnadshavarens önskemål om omsorgsform när den erbjuder plats inom förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen enligt första eller andra stycket.

7 § Plats inom förskoleverksamheten eller skolbarnsomsorgen skall erbjudas så nära barnets eget hem eller skola som möjligt med beaktande av vad som krävs för att effektivt utnyttja lokaler och andra resurser. Skälig hänsyn skall också tas till vårdnadshavarens önskemål.

8 § Barn skall anvisas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller sex år. Förskolan skall omfatta minst 525 timmar om året.

Kan förskola på grund av barnets restider eller av andra skäl inte bedrivas i den omfattning som anges i första stycket, får kommunen dela upp förskolan på två år. Barn som berörs av sådan uppdelning skall anvisas plats i förskolan från och med höstterminen det år då barnet fyller fem år. Sådan förskola skall omfatta sammanlagt minst 700 timmar.

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling skall anvisas plats i förskola, fritidshem eller integrerad skolbarnsomsorg, om inte barnets behov av sådant stöd tillgodoses på något annat sätt.

Socialtjänsten skall genom uppsökande verksamhet ta reda på vilka barn som behöver anvisas plats enligt första stycket.

10 § Socialtjänsten skall verka för att barn som avses i 8 och 9 §§ utnyttjar den anvisade platsen och informera föräldrarna om verksamheten och syftet med denna.

11 § Enskilda förskolor, enskilda fritidshem och enskild integrerad skolbarnsomsorg skall, på de villkor som uppställs med stöd av andra stycket, efter ansökan tilldelas medel för verksamheten av den kommun där verksamheten bedrivs. För varje barn skall kommunen lämna ett belopp som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Ansökan skall ha kommit in senast den 1 september året innan verksamheten skall börja, om inte kommunen medger annat.

Kommunen får ställa upp som villkor för bidraget

1. att avgifterna för den enskilda verksamheten inte oskäligt överstiger den avgift som kommunen tar ut för motsvarande verksamhet och

2. att den som driver verksamheten i mån av lämplig plats tar emot barn som hänvisas av kommunen enligt 6 § andra stycket.

Om ett barn som inte hör hemma i kommunen har tagits emot i en enskild verksamhet som har tilldelats medel enligt första stycket, har kommunen rätt till ersättning för sina kostnader för barnomsorgen från barnets hemkommun. Detsamma gäller när en kommun i sin motsvarande verksamhet har tagit emot ett barn som inte hör hemma i kommunen.

12 § Kommunen skall till försäkringskassan lämna uppgift om vilka barn mellan ett och tre år som har plats inom förskoleverksamheten.

13 § Enskilda förskolor som får bidrag av en kommun skall till försäkringskassan lämna uppgift om vilka barn mellan ett och tre år som har plats inom verksamheten.

5 kap. Insatser på individnivå

Stöd och service, m.m.

Färdtjänst

1 § Socialtjänsten skall tillhandahålla färdtjänst för människor som på grund av sjukdom, åldrande, funktionshinder eller annan liknande orsak inte kan förflytta sig på egen hand eller använda kollektiva färdmedel.

Hemtjänst

2 § Socialtjänsten skall tillhandahålla hemtjänst för människor som på grund av sjukdom, åldrande, funktionshinder eller annan liknande orsak behöver sådan hjälp i den dagliga livsföringen.

Dagverksamheter

3 § Socialtjänsten skall tillhandahålla dagverksamheter för människor som på grund av sjukdom, åldrande, funktionshinder eller annan liknande orsak behöver sådant stöd i den dagliga livsföringen.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

Särskilda boendeformer

4 § Socialtjänsten skall tillhandahålla särskilda boendeformer för människor som på grund av sjukdom, åldrande, funktionshinder eller annan liknande orsak behöver tillsyn, omvårdnad och vård i den dagliga livsföringen.

Samarbetsamtal

5 § Socialtjänsten skall sörja för att föräldrar kan erbjudas samtal under sakkunnig ledning i syfte att nå enighet i frågor rörande vårdnad och umgänge.

Särskilt behov av stöd och hjälp

6 § Socialtjänsten skall i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan föreligga sedan ett mål om vårdnad eller umgänge har avgjorts av en domstol.

Familjerådgivning

7 § Socialtjänsten skall sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det.

Personligt stöd

8 § Socialtjänsten skall sörja för att personligt stöd kan tillhandahållas människor som begär eller samtycker till det.

För barn som inte har fyllt 15 år får personligt stöd i form av kontaktperson utses endast om barnets vårdnadshavare begär eller samtycker till det. Har barnet fyllt 15 år får kontaktperson utses endast om barnet självt begär eller samtycker till det.

Sysselsättning

9 § Socialtjänsten skall sörja för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring kan erbjudas meningsfull sysselsättning.

Vård och behandling utanför hemmet

10 § Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård och boende för enskilda och familjer som behöver vårdas eller bo utanför det egna hemmet.

11 § Socialtjänsten skall sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård och boende.

12 § Socialtjänsten skall upprätta en individuell plan för vård som bereds enskilda och familjer utanför det egna hemmet.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

13 § Socialtjänsten ansvarar för att den som genom dess försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård. Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och kontakt med hemmiljön. För vård av underåriga i familjehem finns ytterligare bestämmelser i 14 §.

14 § Socialtjänsten skall medverka till att underåriga som bereds vård i familjehem får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma levnadsförhållanden. Socialtjänsten skall även verka för att de får lämplig utbildning samt svara för de särskilda stödinsatser som den underårige kan behöva under vistelsen i familjehemmet.

Socialtjänsten skall aktivt erbjuda föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver för att upprätthålla en god kontakt med den underårige och familjehemmet.

Socialtjänsten skall vidta de åtgärder som behövs för att underlätta en återförening mellan den underårige och föräldrarna eller för att trygga den underåriges uppväxt utanför det egna hemmet.

15 § Socialtjänsten skall genom personliga besök och på annat sätt fortlopande hålla sig väl förtrogen med förhållandena i hemmen och ge dessa behövligt stöd.

16 § Vård i familjehem och hem för vård och boende skall bedrivas i samråd med socialtjänsten.

17 § Socialtjänsten skall minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om vård i familjehem och i hem för vård och boende.

19 § Med socialtjänsten i 13-17 §§ avses socialtjänsten i den kommun som beslutat om placeringen. Om ärendet flyttats till en annan kommun enligt bestämmelserna i 14 kap. 1 § avses socialtjänsten i den kommunen.

20 § Behovet av sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall skall tillgodoses av staten. Statens institutionsstyrelse är central förvaltningsmyndighet för dessa hem. Styrelsen leder och har tillsyn över verksamheten vid hemmen.

Staten kan om det finns särskilda skäl för det genom avtal uppdra åt ett landsting eller en kommun att inrätta och driva hem som avses i första stycket.

För vård i ett sådant hem som avses i första stycket får avgift tas ut av den kommun som begärt placeringen.

Bestämmelserna i 16 och 18 §§ gäller även i fråga om vård i hem som avses i denna paragraf.

6 kap. Rätten till bistånd

1 § Den enskilde har rätt till bistånd av socialtjänsten för sin försörjning (försörjningsstöd) och sin livsföring i övrigt (annat bistånd), om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans resurser att leva ett självständigt liv.

Närmare föreskrifter om försörjningsstöd meddelas i 2 och 3 §§ och om annat bistånd i 4 §.

Socialtjänsten får utge försörjningsstöd med högre belopp än som följer av 1-3 §§.

2 § Försörjningsstöd lämnas för kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon, TV-licens och liknande,
2. boende, hushållsel, lokala resor, barnomsorg, hemtjänst, hemförsäkring, läkarvård, akut tandvård, glasögon, medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

3 § Försörjningsstöd enligt 2 § 1 beräknas per år i procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring har fastställts för året och utgör för

1. ensamstående 100,
2. sammanboende 85,
3. barn 0-3 år 50,
4. barn 4-10 år 60,
5. hemmavarande skolungdom 11-20 år 70.

Om särskilda skäl föreligger beräknas belopp enligt första stycket till annan skälig nivå.

Försörjningsstöd enligt 2 § 2 beräknas till belopp motsvarande den enskildes kostnader för utgiftsposterna. Om särskilda skäl föreligger får dock stödet minskas med skäligt belopp.

4 § Med annat bistånd avses

1. hemtjänst,
2. färdtjänst,
3. boende i särskilda fall,
4. barnomsorg som avses i 4 kap. 9 § första stycket eller i andra särskilda fall,
5. personligt stöd,
6. vård och behandling som inte är hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
7. ekonomiskt bistånd till andra ändamål än som anges i 1-6 och 2 §.

Den enskildes ekonomiska förhållanden får beaktas endast vid prövning av bistånd som

1. utges med stöd av första stycket 7, eller
2. avser förtur till plats inom barnomsorg av ekonomiska skäl.

Socialtjänsten får vägra utge bistånd för vård och behandling som den enskilde påbörjat eller genomfört innan nämnden avgjort ärendet.

7 kap. Särskilda regler till skydd för underåriga

1 § Socialtjänsten skall med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling. Socialtjänsten skall i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och

ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

2 § Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till en underårigs skydd bör anmäla detta till socialtjänsten.

3 § Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast till ansvarig nämnd hos kommunen anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till en underårigs skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter.

Anmälningsskyldighet enligt första stycket gäller också dem som är yrkesverksamma inom privat verksamhet som berör barn och ungdom eller annan privat verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.

För dem som är verksamma inom kommunal familjerådgivning gäller anmälningsskyldighet enligt första stycket endast om de i sin verksamhet får kännedom om att en underårig utnyttjas sexuellt eller misshandlas i hemmet.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 3 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

4 § Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i 3 § första och andra styckena är skyldiga att till ansvarig nämnd hos kommunen lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av en underårigs behov av skydd.

Den som enligt första stycket är skyldig att lämna uppgifter är också, utan hinder av bestämmelsen i 36 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken, skyldig att lämna motsvarande uppgifter som vittne.

5 § Socialtjänsten skall i sin verksamhet informera om bestämmelserna i 2-4 §§.

6 § Om socialtjänsten genom anmälan enligt 2-3 §§ eller på annat sätt får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till en underårigs skydd, skall socialtjänsten omedelbart inleda en utredning.

Vid utredningen får socialtjänsten, för bedömningen av behovet av insatser, göra hembesök, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen skall bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Den skall inte göras mer omfattande än vad som är betingat av omständigheterna i ärendet.

Utredningen skall bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom tre månader. Finns det särskilda skäl får socialtjänsten besluta att förlänga utredningen för viss tid.

7 § Socialtjänsten är skyldig att slutföra en utredning enligt 6 § och fatta beslut i ärendet även om den underårige byter vistelsekommun. Vad nu sagts gäller dock inte om den nya vistelsekommunen samtycker till att ta över utredningen av ärendet.

8 § En underårig får inte utan socialtjänstens beslut om vård eller medgivande tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett hem som inte tillhör någon av hans föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om honom.

Socialtjänsten får inte besluta om vård eller lämna ett medgivande utan att förutsättningarna för god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden i hemmet är utredda.

9 § Om socialtjänstens prövning enligt 8 § andra stycket gäller ett hem i en annan kommun, skall socialtjänsten informera och samråda med den andra kommunen innan den fattar sitt beslut.

10 § Är det fråga om en underårig som tas emot i ett hem på initiativ av enskild lämnas medgivande enligt 8 § första stycket av socialtjänsten i den kommun där hemmet är beläget.

11 § Är det fråga om att ta emot ett utländskt barn i syfte att adoptera det, skall medgivande enligt 8 § första stycket inhämtas innan barnet lämnar sitt hemland. Medgivandet lämnas av socialtjänsten i de blivande adoptivföräldrarnas hemkommun och upphör att gälla om inte barnet har tagits emot i hemmet inom ett år från det medgivandet lämnades.

Innan socialtjänsten beslutar i en fråga om medgivande som avses i första stycket, skall socialtjänsten pröva om det förmedlingssätt som sökanden kommer att använda sig av är tillförlitligt eller ej. Socialtjänsten skall i denna fråga inhämta yttrande från Statens nämnd för internationella adoptionsfrågor (NIA), om det inte är uppenbart obehövt. Visar prövningen att det kan befaras att förmedlingssättet inte är tillförlitligt, skall socialtjänsten vägra sitt medgivande. I ett beslut om medgivande skall socialtjänsten ange för vilket förmedlingssätt medgivandet gäller.

12 § När ett barns bästa kräver det, får socialtjänsten förbjuda eller begränsa möjligheterna för en person, som har sitt hem inom kommunen, att i sitt hem ta emot andras underåriga barn för vistelse som inte är tillfällig och som inte omfattas av bestämmelserna om medgivande i 8 §.

13 § Enskilda personer eller sammanslutningar får inte bedriva verksamhet som syftar till att förmedla underåriga till hem som avses i 8 §.

Om rätt för auktoriserade sammanslutningar att i vissa fall lämna förmedlingshjälp m.m. finns bestämmelser i lagen (1979:552) om internationell adoptionshjälp.

14 § Om socialtjänsten får veta att någon åtgärd behöver vidtas ifråga om vårdnad eller förmyndarskap för en underårig, skall socialtjänsten göra framställning eller ansökan om det hos den domstol till vilken målet eller ärendet hör. Detsamma gäller om socialtjänsten i förekommande fall bedömer att en underårig är i behov av målsägandebiträde.

I 6 kap. 7 och 8 §§ samt 9 § andra och tredje styckena föräldrabalken finns bestämmelser om överflyttning av vårdnad till särskilt förordnad förmyndare.

Om socialtjänsten finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken bör förordnas för någon, skall socialtjänsten anmäla det till överförmyndaren. Anmälan till överförmyndaren skall också göras om socialtjänsten finner att någon inte längre bör ha förvaltare.

15 § Bestämmelser om vård av unga i vissa fall finns i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

8 kap. Avgifter m.m.

1 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande underårig, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård och boende eller i ett familjehem. Regeringen bemyndigas meddela föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser än som angetts nu får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om en underårig genom socialtjänstens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning delta i kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialtjänsten får i sådant fall uppbära underhållsbidrag som avser den underårige.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänst för vilken avgift har bestämts enligt 2 §.

2 § För plats i av kommunen anordnad förskola, fritidshem, integrerad skolbarnsomsorg, familjedaghem, färdtjänst, familjerådgivning, hjälp i hemmet, service och omvårdnad, sådant boende som avses i 5 kap. 4 § eller annan liknande social tjänst får socialtjänsten ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

För sådana platser i förskolan som avses i 4 kap. 8 och 9 §§ får avgift tas ut endast i den mån verksamheten överstiger 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Avgifter för hjälp i hemmet, service och omvårdnad samt boende får inte, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), uppgå till så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov.

3 § Socialtjänsten får återkräva ekonomiskt bistånd som den enskilde har erhållit enligt 6 kap. endast om biståndet har lämnats

1. som förskott på en förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 6 kap. får socialtjänsten återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning.

4 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd utgått obehörigen eller med för högt belopp får socialtjänsten besluta att återbetalning skall ske av vad som för mycket utbetalats.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket obehörigen eller med för högt belopp uppburit ekonomiskt bistånd och han skäligen bort inse detta, får socialtjänsten också besluta att återbetalning skall ske av vad som för mycket utbetalats.

5 § Vill socialtjänsten föra talan om ersättning som en enskild inte betalar godvilligt för kostnad som kommunen har haft enligt 1 § första eller andra stycket eller för ekonomiskt bistånd som avses i 3-4 §§, skall talan väckas hos länsrätten inom tre år från det kommunens kostnad uppkom. Talan väcks vid länsrätten i det län där den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket.

6 § Socialtjänsten får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 1 § första och andra styckena samt 3 och 4 §§.

9 kap. Delegering, m.m.

1 § Med nämnd i detta kapitel avses nämnd enligt 1 kap. 7 §.

2 § Uppdrag att besluta på nämndens vägnar får endast ges åt ett utskott i ärenden som ankommer på nämnden enligt

1. 5 kap. 17 §, 7 kap. 8 och 9 §§ samt 8 kap. 4 § denna lag,
2. 4 och 6 §§, 11 § första och andra styckena, 13 §, 14 § tredje stycket, 21, 22, 24, 26, 27 och 43 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
3. 11 och 13 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
4. 5 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
5. 9 § lagen (1964:143) om bidragsförskott,
6. 14 § lagen (1994:553) om vårdnadsbidrag.

3 § Uppdrag att besluta på nämndens vägnar får när det gäller föräldrabalken avse endast uppgifter som anges i följande lagrum

1. 1 kap. 4 § föräldrabalken,
2. 2 kap. 1, 4-6, 8 och 9 §§ föräldrabalken,
3. 3 kap. 5, 6 och 8 §§ föräldrabalken,
4. 6 kap. 19 § föräldrabalken beträffande beslut att utse utredare i mål och ärenden om vårdnad eller umgänge,
5. 7 kap. 7, 11 och 14 §§ föräldrabalken,
6. 11 kap. 16 § andra stycket föräldrabalken.

Delegering får dock endast ske till ett utskott när det gäller befogenhet enligt 2 kap. 9 § föräldrabalken att besluta att inte påbörja utredning eller att lägga ned en påbörjad utredning samt enligt 7 kap. 7 § föräldrabalken att godkänna avtal som innefattar åtagande att utge engångsbelopp.

4 § Nämnden skall själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som enligt denna lag eller annan författning ankommer på nämnden.

5 § Nämnden skall hos fullmäktige, kommunstyrelsen, andra nämnder än som avses i 1 kap. 7 § och hos andra myndigheter göra de framställningar som nämnden finner påkallade.

6 § Nämnden får inhämta yttranden och upplysningar från kommunstyrelsen, andra nämnder än som avses i 1 kap. 7 § och från beredningar och tjänstemän i den egna kommunen, när det behövs för nämndens verksamhet.

7 § Om rätt att i vissa fall fatta beslut i nämndens ställe finns bestämmelser i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

10 kap. Handläggning av ärenden

1 § Socialtjänsten skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till socialtjänstens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av socialtjänsten.

Om utredning har inletts enligt första stycket och ärendet avser vård av missbrukare skall socialtjänsten slutföra utredningen och fatta beslut i ärendet, även om den enskilde byter vistelsekommun. Vad nu sagts gäller dock inte om den nya vistelsekommunen samtycker till att överta utredningen av ärendet.

I 7 kap. 6 och 7 §§ finns särskilda bestämmelser om utredning beträffande underårig.

2 § En framställning från en enskild om en social tjänst skall handläggas som en ansökan om bistånd enligt 6 kap. om inte den enskilde motsätter sig sådan handläggning eller socialtjänsten bifaller framställningen på annan grund.

Föreskrifterna i första stycket avser inte handläggning av framställning om placering i barnomsorgsskole eller annat kommunalt turordningssystem.

3 § Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande skall tillvaratas på ett betryggande sätt.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att den som är obehörig inte får tillgång till dem.

4 § Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom.

5 § Socialtjänsten skall tillämpa bestämmelserna i 13 § förvaltningslagen (1986:223) om remiss i alla ärenden.

6 § I ärenden hos socialtjänsten som avser myndighetsutövning mot någon enskild skall socialtjänsten tillämpa följande bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223), nämligen

1. 14 § första stycket om en parts rätt att meddela sig muntligen,
2. 16 och 17 §§ om en parts rätt att få del av uppgifter,
3. 20 § om motivering av beslut,
4. 26 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Bestämmelserna i 16 och 17 §§ förvaltningslagen gäller dock inte uppgifter som rör någon annan sökande i ett ärende om plats i förskola eller fritidshem, om ett sådant boende som avses i 5 kap. 4 § eller om någon annan liknande social tjänst.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör myndighetsutövning mot enskild hos denna.

7 § Den som enligt vad som sägs i 6 § skall ges tillfälle att yttra sig enligt 17 § förvaltningslagen (1986:223) har rätt att få företrädare inför nämnd som avses i 1 kap. 7 §, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den som ges tillfälle att yttra sig skall underrättas om sin rätt att få företrädare inför nämnden.

8 § Barn som har fyllt 15 år har rätt att själva föra sin talan i mål och ärenden enligt denna lag.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

9 § Socialtjänsten har rätt att av de allmänna försäkringskassorna eller arbetslöshetskassorna få uppgifter om ekonomisk hjälp som har lämnats till enskilda, som har ärenden hos socialtjänsten. Socialtjänsten har vidare rätt att få uppgifter som lämnats till kommunen i ärenden om ekonomisk hjälp enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

10 § I mål och ärenden enligt denna lag som avser myndighetsutövning mot enskild får delgivning inte ske med tillämpning av 12 eller 15 § delgivningslagen (1970:428).

11 kap. Register m.m.

1 § I sådana personregister hos socialtjänsten som utgör sammanställningar av uppgifter får inte tas in uppgifter om ömtåliga personliga förhållanden.

Detta hindrar inte att det i ett personregister tas in uppgifter om åtgärder som har beslutats inom socialtjänsten och som innebär myndighetsutövning och den bestämmelse på vilken ett beslut om en sådan åtgärd grundas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar ytterligare föreskrifter om registren.

2 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt som tillhör socialtjänstens personregister skall gallras fem år efter det sista anteckningen gjordes i akten. Gallring skall dock inte ske så länge uppgifter om samma person inte har gallrats av socialtjänsten enligt andra stycket.

Uppgifter i personregister som avses i 1 § första stycket skall gallras fem år efter det att de förhållanden som uppgiften avser har upphört.

Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.

3 § I fråga om personregister som förs med hjälp av automatisk databehandling finns bestämmelser i datalagen (1973:289).

4 § Följande handlingar får inte gallras med stöd av bestämmelserna i 2 § första stycket.

1. Handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om faderskap.

2. Handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om adoption.

3. Handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att en underårig har placerats eller tagits emot i ett hem för vård och boende, i ett familjehem eller i ett annat enskilt hem som inte tillhör någon av hans förädrar eller någon annan som har vårdnaden om honom.

Handlingar skall vidare undantas från gallring enligt bestämmelserna i 2 § av hänsyn till forskningens behov i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner beträffande ett representativt urval av personer.

5 § Socialtjänsten och den som bedriver sådan privat verksamhet som avses i 12 kap. 3 § skall, enligt vad regeringen närmare föreskriver, ur

personregister lämna ut uppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

6 § Socialtjänsten och den som bedriver sådan privat verksamhet som avses i 12 kap. 3 § skall, enligt vad regeringen närmare föreskriver, lämna statistiska uppgifter till Socialstyrelsen för officiell statistik enligt lagen (1992:889) om den officiella statistiken.

7 § Socialtjänsten skall lämna ut uppgifter ur personregister till statliga myndigheter, när detta begärs för forskningsändamål och det kan ske utan risk för att den enskilde eller någon honom närstående lider men.

8 § Socialtjänsten skall på begäran av en annan myndighet till denna lämna uppgifter om utgiven ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig taxering.

9 § Av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) framgår att socialtjänsten utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar socialtjänstens verksamhet. Detsamma gäller enligt 14 kap. 2 § femte stycket samma lag beträffande vissa brott som riktar sig mot underåriga. Av samma stycke följer också att sekretess inte hindrar att uppgift, som angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, lämnas till en åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet.

Från socialtjänsten skall utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgift om huruvida någon vistas i ett hem för vård och boende, om uppgiften för särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, kronofogdemyndighet eller skattemyndighet,

2. uppgift om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om avskiljande av denne från högskoleutbildning.

12 kap. Särskilda bestämmelser om privat verksamhet

1 § Länsstyrelsens beslut om tillstånd krävs för yrkesmässigt bedriven privat verksamhet i form av

1. hem för vård och boende,
2. särskilda boendeformer,
3. hem för viss annan heldygnsvård,
4. dagvård för funktionshindrade eller äldre med stora vårdbehov,
5. förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Krav på tillstånd enligt första stycket gäller inte för verksamhet som kommunen genom ett avtal enligt 1 kap. 10 § överlämnat till ett privat rättssubjekt att utföra.

2 § Tillstånd får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för säkerhet och kvalitet i verksamheten.

3 § Under tillsyn av länsstyrelsen står

1. verksamhet för vilken krav på tillstånd gäller enligt 1 §,
2. verksamhet som kommunen genom ett avtal enligt 1 kap. 10 § överlämnat till ett privat rättssubjekt att utföra,

3. annan privat verksamhet än som anges under 1 och 2 från vilken kommunen upphandlar tjänster för att fullgöra skyldigheter enligt denna lag.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

4 § Länsstyrelsen har rätt att inspektera verksamhet som står under dess tillsyn enligt 3 § och får inhämta de upplysningar som behövs för tillsynen.

5 § Om socialtjänsten får kännedom om missförhållanden eller brister i privat verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn skall socialtjänsten underrätta länsstyrelsen om detta.

6 § Om det i tillståndspliktig verksamhet sker förändringar som inte är obetydliga skall länsstyrelsen omedelbart underrättas härom.

7 § För privat verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 3 § gäller följande bestämmelser i denna lag, nämligen

1. 1 kap. 1 § (övergripande mål för socialtjänsten),
2. 2 kap. 1 § (krav på kvalitet),
3. 2 kap. 2 § (krav att bedriva verksamheten målinriktat och planmässigt m.m.),
4. 2 kap. 4 § (den enskildes medinflytande).

8 § Om privat verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 3 § inte uppfyller kraven på god kvalitet enligt 2 kap. 1 § eller de bestämmelser som i övrigt gäller för verksamheten enligt denna lag, skall länsstyrelsen förelägga den ansvarige för verksamheten att inom föreskriven tid avhjälpa missförhållandena eller bristerna. Föreläggandet kan kombineras med vite.

Om missförhållandena eller bristerna är allvarliga och inte åtgärdas efter beslut enligt första stycket eller om effekterna av ett föreläggande inte kan avvaktas med hänsyn till vårdtagares liv och hälsa får länsstyrelsen med omedelbar verkan förbjuda fortsatt verksamhet.

Om utdömande av vite beslutar länsrätten.

9 § Om länsstyrelsen har meddelat ett beslut enligt 8 § andra stycket skall den inom en vecka underställa beslutet länsrättens prövning. Länsrätten skall inom två veckor besluta om förbudet skall bestå.

10 § Länsstyrelsen får hos länsrätten väcka talan om förbud att bedriva privat verksamhet som står under dess tillsyn enligt 3 §. Länsrätten skall inom två veckor efter det att talan väckts meddela beslut i ärendet.

11 § Länsstyrelsens beslut om tillstånd enligt 1 § eller föreläggande enligt 8 § får överklagas hos länsrätten.

12 § Den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven privat verksamhet som avser insatser enligt denna lag får inte obehörigen röja vad han därvid har erfarit om enskildas personliga förhållanden.

13 § För privat barnomsorg finns bestämmelser i 4 kap.

I 7 kap. 3 och 4 §§ finns bestämmelser om anmälnings- respektive uppgiftsskyldighet för den som är yrkesverksam inom privat verksamhet.

13 kap. Statens tillsyn, uppföljning och utvärdering

1 § Staten skall genom tillsyn, uppföljning och utvärdering följa tillämpningen av denna lag samt bidra till att vidareutveckla socialtjänsten. Dessa uppgifter fullgörs på nationell nivå av Socialstyrelsen och inom länet av länsstyrelsen.

2 § Socialstyrelsen skall i sitt arbete lägga tyngdpunkten vid att följa upp och utvärdera socialtjänstens verksamhet. I denna uppgift ingår också att producera och publicera verksamhetsstatistik inom socialtjänsten.

Till ledning för socialtjänstens verksamhet skall Socialstyrelsen utfärda allmänna råd.

3 § Länsstyrelsen skall i sitt arbete lägga tyngdpunkten vid tillsyn av socialtjänstens verksamhet.

4 § Till länsstyrelsernas uppgifter hör också att informera och ge råd till allmänheten i frågor som rör socialtjänsten samt biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

5 § Socialstyrelsen och länsstyrelserna har rätt att inspektera socialtjänsten samt att få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

6 § Bestämmelserna i 1-5 §§ gäller också för de uppgifter som enligt annan författning än socialtjänstlagen åvilar socialnämnd eller nämnd som avses i 1 kap. 7 §. Denna verksamhet skall vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel anses som socialtjänst.

14 kap. Övriga bestämmelser

1 § Ett ärende som avser vård eller någon annan åtgärd beträffande en enskild person kan flyttas över till en annan kommun, om kommunen samtycker till det.

Överflyttning kan också ske efter beslut av länsrätten, om den som berörs av ärendet har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål och varaktigheten av hjälpbehovet framstår som lämpligt. Framställning om överflyttning görs av socialtjänsten i den kommun där frågan om överflyttning har uppkommit och ges in till länsrätten i det län där denna kommun är belägen.

Uppgifter som behövs för att en kommun skall kunna ta över ett ärende får lämnas ut utan hinder av att sekretess gäller enligt 7 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

2 § Om någon efter beslut av socialtjänsten i en kommun vistas i en annan kommun i familjehem, hem för vård och boende eller sådan boendeform som avses i 5 kap. 4 § har socialtjänsten i den kommun som beslutat om vistelsen ansvaret för det bistånd enligt 6 kap. och de individuellt behovsprövade sociala tjänster som anges i 5 kap. 1, 2, 3 och 8 §§ som den enskilde kan behöva.

Socialtjänsten i den kommun där den enskilde är folkbokförd har samma ansvar som enligt första stycket för bistånd och sociala tjänster

1. under kriminalvård i anstalt,
2. under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av annan än kommun,

Prop. 1996/97:124

Bilaga 2

3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

3 § Om en kommun till följd av föreskrifterna i 1 kap. 5 § har påtagit sig en kostnad som kommunen anser att en annan huvudman än kommunen bort bestrida enligt sitt ansvar, får kommunen hos den huvudmannen begära att det utgivna beloppet helt eller delvis återbetalas. Kommer kommunen och den andra huvudmannen inte överens om återbetalning som nu sagts får kommunen hos länsrätten i det län inom vilket kommunen är belägen föra talan om det återkrav som är ifråga. Länsrätten kan därvid, om den finner det skäligt, fördela kostnaderna mellan kommunen och den andre huvudmannen med hänsyn till hjälpbehovets karaktär och övriga omständigheter av betydelse för kostnadsansvaret.

En fordran som avses i första stycket preskriberas tre år efter tillkomsten. I övrigt gäller preskriptionslagen (1981:130) i fråga om sådana fordringar.

4 § Socialtjänstens beslut får överklagas hos länsrätten, om socialtjänsten har meddelat beslut i fråga om

1. bistånd enligt 6 kap.,
2. medgivande enligt 7 kap. 8 § första stycket,
3. förbud enligt 7 kap. 12 §,
4. återbetalningsskyldighet enligt 8 kap. 4 §,
5. eftergift enligt 8 kap. 6 §.

Beslut i fråga om bistånd till annan får inte överklagas enligt första stycket.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

5 § Till böter döms den som

1. åsidosätter bestämmelserna i 7 kap. 8 § första stycket eller 13 § första stycket, om inte gärningen i sistnämnda fall är belagd med straff i lagen (1979:552) om internationell adoptionshjälp,
2. överträder förbud som har meddelats med stöd av 7 kap. 12 §,
3. utan tillstånd driver tillståndspliktig verksamhet som avses i 12 kap. 1 §,
4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 12 kap. 8 § fortsätter verksamheten.

Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av socialtjänsten, länsstyrelsen eller Socialstyrelsen.

6 § I den mån huvudmannen för ett hem för vård och boende, som drivs av landsting eller kommun, beslutar det, får de som bereds vård där inte inneha alkohol eller andra berusningsmedel. Detsamma gäller i fråga om injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen.

Om en sådan egendom påträffas hos en intagen eller någon annanstans inom hemmet utan att det finns känd ägare till den, får den omhändertas. Den som förestår hemmet skall låta förstöra eller försälja egendomen enligt bestämmelserna om beslagtagna egendom i 2 § 1 första stycket lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. Belopp som erhålls vid försäljning tillfaller staten.

7 § Regeringen får meddela särskilda föreskrifter om socialtjänsten enligt denna lag, om riket kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 2

Lagen träder i kraft den 1 juli 1996, då stadgan (1970:88) om enskilda vårdhem och socialtjänstlagen (1980:620) skall upphöra att gälla.

Socialtjänstkommitténs lagförslag om Dokumentation och Socialtjänstregister

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

Författningsförslag

1. Förslag till

Lag om dokumentation och socialtjänstregister m.m.

1 kap. Dokumentation inom socialtjänsten m.m.

Inledande bestämmelser

1 § Nämnd som avses i 1 kap. 7 § socialtjänstlagen (1996:000) svarar för att personal inom socialtjänsten dokumenterar sin verksamhet enligt denna lag.

Samma skyldighet som anges i första stycket gäller även för ett kommunalförbund enligt kommunalförbundslagen (1985:894), Statens institutionsstyrelse samt för den som bedriver privat verksamhet och står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen.

2 § Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av nämnd som avses i 1 § första stycket. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksferdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

3 § All handläggning av ärenden som rör enskild samt verkställighet av beslut om stödsatser, vård och behandling enligt 2 § skall dokumenteras.

Skyldigheten enligt första stycket skall fullgöras genom dokumentation av utredningar och beslut samt genom löpande anteckningar.

Med verkställighet av stödsatser, vård och behandling enligt första stycket avses inte barnomsorg enligt 4 kap. 5 § eller färdtjänst enligt 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (1996:000).

4 § Med socialtjänsthandling avses i denna lag handling som upprättats vid dokumentation enligt 3 § och handling som har kommit in i sådan verksamhet.

Som socialtjänsthandling avses framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniska hjälpmedel.

I 2 kap. denna lag finns bestämmelser om personuppgifter i datalagens (1973:289) mening som förs med stöd av automatisk databehandling.

5 § Socialtjänsthandlingar skall tillföras och sammanställas i en personakt så snart de har upprättats eller kommit in enligt 4 § första stycket.

En personakt får endast omfatta en enskild person. Socialtjänsthandlingar i ett ärende som omfattar flera personer i samma hushåll får dock tillföras en för dessa personer gemensam akt.

6 § När en anmälan kommit in till en myndighet inom socialtjänsten som myndigheten inte finner anledning att inleda utredning med anledning av, får anmälan inte tillföras en personakt.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

Dokumentationens innehåll, utformning och hantering

7 § Dokumentationen skall innehålla de uppgifter som behövs för att tillgodose den enskildes rätt till en säker handläggning av ärendet och en insats av god kvalitet på den vård, behandling och stödinsats som han erhåller. Uppgifter enligt 8-9 §§ dokumenteras om de har betydelse i det enskilda fallet.

En socialtjänsthandling som har upprättats skall innehålla uppgift om vem som har gjort en viss anteckning och tidpunkt för anteckningen.

I de fall uppgifter hämtas in från annan skall detta antecknas.

8 § I verksamhet som avser handläggning av ett ärende skall dokumentation ske av

1. anhängiggörande,
2. anledning till utredning,
3. den enskildes aktuella situation,
4. bedömning av den enskildes behov av insatser,
5. beslut och de bestämmelser som har tillämpats,
6. skäl för beslut samt i vilken form och i vilken omfattning insatser enligt 3 § första stycket skall utgå, och
7. om ett beslut har överklagats.

9 § I verksamhet som består av verkställighet av beslut om stödinsats, vård och behandling skall dokumentation ske av

1. uppgifter om den enskilde som har betydelse för utförandet av stödinsatsen, vården och behandlingen,
2. uppgifter om mål och syfte med stödinsatsen, vården och behandlingen,
3. uppgifter om vidtagna åtgärder,
4. i vilken mån målen enligt 2 har uppnåtts,
5. orsak till att en beslutad åtgärd inte vidtagits, och
6. anledning till att stödinsatsen, vården och behandlingen har avslutats.

I den mån behovet av dokumentation kan tillgodoses enligt patientjournalagen (1985:562) behöver inte uppgifter dokumenteras enligt första stycket.

10 § Den som antecknat uppgifter i en socialtjänsthandling som upprättats enligt 3 § ansvarar för uppgifterna.

11 § En socialtjänsthandling skall upprättas så långt möjligt efter samråd med den enskilde och med beaktande av den enskildes integritet.

Av dokumentationen skall framgå om den enskilde har avvikande mening.

12 § En socialtjänsthandling som upprättas inom socialtjänsten skall vara skriven på svenska språket, vara tydligt utformad och så långt möjligt förståelig för den enskilde.

13 § Uppgifter i en socialtjänsthandling får inte utplånas eller göras oläsliga. Vid rättelse av en felaktig uppgift i en socialtjänsthandling skall det anges när rättelsen har skett och vem som har gjort den.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

14 § Varje socialtjänsthandling skall hanteras och förvaras så, att obehöriga inte får tillgång till den.

Om en socialtjänsthandling eller en avskrift eller en kopia av handlingen har lämnats ut till någon, bör det antecknas i personakten vem som har fått handlingen, avskriften eller kopian och när denna har lämnats ut.

Bevarande av socialtjänsthandling

15 § Socialtjänsthandlingar som ingår i en personakt skall gallras fem år efter det sista anteckningen gjordes i akten.

Gallringen skall vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.

16 § Följande handlingar hos myndighet inom socialtjänsten får inte gallras med stöd av bestämmelserna i 15 § första stycket:

1. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om faderskap,
2. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om adoption,
3. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att en underårig har placerats eller tagits emot i ett hem för vård och boende, i ett familjehem eller i ett annat enskilt hem som inte tillhör någon av hans föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om honom.

Handlingar skall vidare undantas från gallring enligt bestämmelserna i 15 § av hänsyn till forskningens behov i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner beträffande ett representativt urval av personer.

Omhändertagande och återlämnande av personakt

17 § Om det på sannolika skäl kan antas att en personakt hos den som bedriver privat verksamhet och står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen (1996:000) inte kommer att handhas enligt föreskrifterna i denna lag eller enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen, får länsstyrelsen besluta att akt skall tas om hand.

Länsstyrelsen får också besluta om omhändertagande av en personakt hos den som bedriver sådan privat verksamhet som avses i första stycket, om den som ansvarar för hanteringen av personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt skall återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande enligt första stycket. Beslut i fråga om återlämnande meddelas av länsstyrelsen efter ansökan av den som vid beslutet om omhändertagande ansvarade för hanteringen av personakten.

18 § Personakter som skall tas om hand enligt 17 § skall förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där personakterna finns.

Omhändertagna personakter skall bevaras i fem år från det att de kom in till arkivmyndigheten.

19 § Ett beslut om omhändertagande av personakter får verkställas även om det inte har vunnit laga kraft, om inte något annat har föreskrivits i beslutet.

Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om omhändertagande av personakter.

20 § Länsstyrelsens beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av personakter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Offentlighet och sekretess m.m.

21 § Om rätten att ta del av socialtjänsthandlingar inom socialtjänsten finns bestämmelser i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen (1980:100).

En myndighet som har hand om en sådan personakt som omhändertagits enligt 17 § har, om uppgift ur akten begärs för särskilt fall, samma skyldighet att lämna uppgiften som den som varit ansvarig för akten före överlämnandet till myndigheten.

22 § En socialtjänsthandling i en personakt hos den som bedriver privat verksamhet och står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen (1996:000) skall på begäran av den enskilde så snart som möjligt tillhandahållas honom för läsning eller avskrivning på stället eller i avskrift eller kopia.

Uppgifterna i personakten hos den som avses i första stycket skall inte lämnas ut om de inte kunnat lämnas ut enligt bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Frågor om utlämnande av en personakt enligt första och andra styckena prövas av den som är ansvarig för personakten. Anser denne att personakten eller någon del av den inte bör lämnas ut, skall han genast med eget yttrande överlämna frågan till länsstyrelsen för prövning.

I fråga om överklagande av länsstyrelsens beslut enligt tredje stycket gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 15 kap. 7 § sekretesslagen.

23 § Föreskrifter om verkställigheten av bestämmelserna i detta kapitel får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

2 kap. Socialtjänstregister

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag tillämpas på personregister som behövs för sådan handläggning av ärenden och verkställighet av beslut inom socialtjänstens verksamhetsområden som enligt 1 kap. denna lag eller annan författning ankommer på en kommun, ett kommunalförbund, Statens institutionsstyrelse eller utförs av någon som bedriver privat verksamhet och som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen (1996:000). Sådana register benämns socialtjänstregister.

Med personregister förstås detsamma som i datalagen (1973:289).

Första stycket gäller inte personregister som får föras utan tillstånd enligt datalagen eller som har inrättats med stöd av annan lag eller regeringens beslut.

2 § Ett socialtjänstregister får inte inrättas och föras utan att regeringen beslutat om det i en förordning. Föreskrifter om hur registret skall föras och användas meddelas av regeringen.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

Registerändamål

3 § En kommun, ett kommunalförbund, Statens institutionsstyrelse samt den som bedriver privat verksamhet och som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen (1996:000) får, i den utsträckning regeringen föreskriver, föra ett socialtjänstregister dels för sådan handläggning av ärenden och verkställighet av beslut inom socialtjänstens verksamhetsområden som anges i 1 § första stycket, dels för förberedande åtgärder för handläggningen.

4 § En kommun, ett kommunalförbund, Statens institutionsstyrelse samt den som bedriver privat verksamhet och som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen (1996:000) får använda ett socialtjänstregister för uppföljning, utvärdering, framställning av statistik och egen tillsyn beträffande sådan verksamhet som registret får användas för enligt 3 §.

För sådan verksamhet som avses i 3 §, med undantag för verksamhet bedriven av Statens institutionsstyrelse, gäller följande. Länsstyrelsen respektive Socialstyrelsen får använda ett socialtjänstregister för tillsyn, uppföljning, utvärdering och framställning av statistik.

Registerinnehåll

5 § Ett socialtjänstregister får endast innehålla de uppgifter som behövs för sådan handläggning av ärenden och verkställighet av beslut inom socialtjänstens verksamhetsområden som avses i 1 § första stycket.

Sambehandling

6 § Om regeringen inte föreskriver något annat, får uppgifter till ett socialtjänstregister hämtas från ett annat sådant register.

Av föreskrifter i lag eller förordning eller av beslut av Datainspektionen kan följande att ett socialtjänstregister får tillföras uppgifter som avses i 5 § från andra personregister.

Registeransvar

7 § Registeransvarig enligt datalagen (1973:289) för socialtjänstregistret skall vara nämnd som enligt 1 kap. 7 § socialtjänstlagen (1996:000) utövar ledningen av socialtjänsten och i övriga fall den myndighet som ansvarar för handläggning av ärenden och verkställighet av beslut inom socialtjänstens verksamhetsområden enligt 1 kap. 1 §. Detta gäller också den som på motsvarande sätt utför handläggning och verkställighet av beslut genom privat verksamhet och som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 12 kap. 3 § socialtjänstlagen.

Direktåtkomst till registrerade uppgifter

8 § Med undantag för sådan nämnd som avses i 1 kap. 7 § socialtjänstlagen (1996:000), får endast den som är registeransvarig enligt 7 § ha direktåtkomst till uppgifter i det register som ansvaret gäller. Direkt

åtkomst till uppgifter i ett socialtjänstregister får, hos sådan institution som har att fatta beslut om intagning, endast finnas beträffande uppgifter som är hänförliga till personer som är föremål för vård vid den institutionen.

För de socialtjänstregister för vilka Statens institutionsstyrelse ansvarar gäller de ytterligare begränsningar beträffande direktåtkomst till uppgifter som regeringen föreskriver.

Sökbegrepp

9 § Uppgifter i ett socialtjänstregister får användas som sökbegrepp endast om det behövs för tillämpning av lag eller annan författning eller för rättelse, tillsyn, uppföljning, utvärdering, urval för forskning eller framställning av statistik.

Utlämnande av uppgifter på ADB-medium

10 § Uppgifterna i ett socialtjänstregister får lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om det följer av lag eller förordning eller om uppgiften skall användas för forskning eller framställning av statistik.

Information

11 § Den som är registeransvarig för ett socialtjänstregister skall se till att den enskilde som är eller avses bli registrerad på lämpligt sätt får information om registret. Informationen skall innehålla en beskrivning av de uppgifter som registret får innehålla samt upplysning om

1. registerändamålen,
2. de sekretess- och säkerhetsbestämmelser som gäller för registret,
3. rätten att få registerutdrag och rättelse med stöd av datalagen (1973:289),
4. de begränsningar i fråga om direktåtkomst till registrerade uppgifter, utlämnande av uppgifter på medium för automatisk databehandling, sökbegrepp och bevarande av uppgifter som gäller för registret.

Gallring

12 § De regler för bevarande och gallring som föreskrivs i 1 kap. 15 och 16 §§ denna lag skall gälla även för socialtjänstregister.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996. Ett motsvarande personregister som har inrättats före ikraftträdandet får utan hinder av lagen föras intill utgången av år 1997 i den mån registret inte ersätts av ett register inrättat enligt denna lag.

2. Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 och 6 §§ samt 14 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.
4 §¹

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke. Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild som uppnått myndig ålder om förhållanden av betydelse för att denne skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.

Inom kommunal familjerådgivning gäller sekretess för uppgift som enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av beslut av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av beslut av nämnd som avses i 1 kap. 7 § socialtjänstlagen (1996:000) eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 1 kap. 17 § lagen (1996:000) om dokumentation och

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

¹ Senaste lydelse SFS 1994:595

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

socialtjänstregister m.m. för uppgift om enskilda personliga förhållanden. Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till personal som avses i 1 kap. 1 § nämnda lag om uppgiften behövs för handläggning av ärende samt verkställighet av beslut om stödinsatser, vård och behandling samt det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess enligt första stycket gäller inte anmälan eller beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård.

Sekretess enligt första stycket gäller inte heller beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av personakt.

6 §²

Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården och annan verksamhet som avses i 1 § samt inom socialtjänsten för anmälan eller annan utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller inom hälso- och sjukvården och annan verksamhet som avses i 1 § samt inom socialtjänsten och annan verksamhet som avses i 4 § fjärde stycket för anmälan eller annan utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen högst femtio år.

14 kap.
2 §³

Sekretess hindrar inte att uppgift i annat fall än som avses i 1 § lämnas till myndighet, om uppgiften behövs där för

1. förundersökning, rättegång, ärende om disciplinansvar eller skiljande från anställning eller annat jämförbart rättsligt förfarande vid myndigheten mot någon rörande hans deltagande i verksamheten vid den myndighet där uppgiften förekommer,

² Senaste lydelse SFS 1992:890

³ Senaste lydelse SFS 1994:86

2. omprövning av beslut eller åtgärd av den myndighet där uppgiften förekommer, eller

3. tillsyn över eller revision hos den myndighet där uppgiften förekommer.

Sekretess hindrar inte att uppgift lämnas i muntligt eller skriftligt yttrande av sakkunnig till domstol eller myndighet som bedriver förundersökning i brottmål.

Sekretess hindrar inte att uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428). Uppgift hos myndighet som driver televerksamhet om enskilds telefonnummer får dock, om den enskilde hos myndigheten begärt att abonnemanget skall hållas hemligt och uppgiften omfattas av sekretess enligt 9 kap. 8 § tredje stycket, lämnas ut endast om den myndighet som begär uppgiften finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl.

Sekretess hindrar inte att uppgift som angår misstanke om brott lämnas till åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och detta kan antas föranleda annan påföljd än böter.

För uppgift som omfattas av sekretess enligt 7 kap. 1–6, 33 och 34 §§, 8 kap 8 § första stycket, 9 eller 15 § eller 9 kap. 4 eller 7 §, 8 § första eller andra stycket eller 9 § andra stycket gäller vad som föreskrivs i fjärde stycket endast såvitt angår misstanke om brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Dock hindrar sekretess enligt 7 kap. 1, 4, 33 eller 34 § inte att uppgift som angår misstanke om brott enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken mot någon som inte har fyllt arton år lämnas till åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Tredje och fjärde styckena gäller inte uppgift som omfattas av sekretess enligt 9 kap. 9 § första stycket.

Sekretess enligt 7 kap. 4 § första och tredje styckena hindrar inte att uppgift om enskild lämnas till en myndighet inom samma kommun om sekretess enligt motsvarande bestämmelse blir gällande för uppgiften hos den mottagande myndigheten, och om uppgiften behövs för att bedöma behovet för att den enskilde skall få stödinsats, vård eller behandling som avses i 1 kap. lagen (1996:000) om dokumentation och socialtjänstregister m.m.

Sekretess enligt 7 kap 1 § och 4 § första och tredje styckena hindrar inte att uppgift om enskild, som inte fyllt arton år eller som fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel, eller närstående till denne lämnas från myndighet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten till annan sådan myndighet, om det behövs för att den enskilde skall få nödvändig vård, behandling eller annat stöd. Detsamma gäller i fråga om lämnande av uppgift om gravid kvinna eller närstående

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

till henne, om det behövs för en nödvändig insats till skydd för
detväntade barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996.

3. Förslag till

Lag om ändring i datalagen (1973:289)

Härigenom föreskrivs att 2 a § tredje stycket 3. datalagen (1973:289) skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1996.

Prop. 1996/97:124

Bilaga 3

4. Förslag till Förordning om barnomsorgsregister

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller föreskrifter om personregister som med hjälp av automatisk databehandling förs med stöd av lagen (1996:000) om dokumentation och socialtjänstregister m.m.

2 § För de ändamål som anges i 3 § får en kommun eller ett kommunalförbund föra ett barnomsorgsregister.

Registrets ändamål

3 § En kommun eller ett kommunalförbund får använda barnomsorgsregistret för handläggning av ärenden om placering av barn enligt 4 kap. socialtjänstlagen (1996:000).

4 § Barnomsorgsregistret får tillföras de uppgifter som behövs för handläggning som avses i 3 § enligt följande.

1. uppgifter om inkomst från personregister som förs med stöd av skatteregisterlagen (1980:343),
2. uppgifter om folkbokföring från personregister som förs med stöd av lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
3. uppgifter om sjukpenninggrundande inkomst från personregister som förs med stöd av lagen (1993:747) om sjukförsäkringsregister hos de allmänna försäkringskassorna,
4. uppgifter om inkomst från personregister som förs med stöd av lagen (1994:1517) om socialförsäkringsregister.

Registrets innehåll

5 § Barnomsorgsregistret får innehålla uppgifter enligt följande

1. Den barnomsorg som erbjuds (inklusive resurser och insatser) och önskemål om barnomsorg,
2. Personuppgifter om den som söker placering av barn samt om dennes maka eller sambo (inklusive inkomstuppgifter),
3. Personuppgifter om det barn som skall placeras (inklusive hemspråk och hemspråksgrupp),
4. Kösystemet till den omsorg som sökts och placeringar inom detta,
5. Placeringar inom barnomsorgen och debitering av avgifter (inklusive administrativa och tekniska uppgifter),
6. Uppgifter om förtur enligt 4 kap. 5 § andra stycket och 9 § socialtjänstlagen (1996:000).

Utlämnande av uppgifter

6 § Utlämnande av uppgifter i barnomsorgsregistret på medium för automatisk databehandling får ske för personaladministrativa ändamål.

Verkställighetsföreskrifter

7 § Föreskrifter om hur lagen (1996:000) om dokumentation och socialtjänstregister m.m. skall verkställas i fråga om barnomsorgsregistret samt föreskrifter för verkställighet av denna förordning meddelas av Socialstyrelsen.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 3

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1996.

Bemötandeutredningens Lagförslag

Prop. 1996/97:124
Bilaga 4

Författningsförslag

Förslag till

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (1980:620)¹ dels att 3 och 73 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser i den lagen.

I 6 a § meddelas föreskrifter om ansvar för kommunen i visst fall för enskild som vistas utanför kommunen.

6 a §

I denna paragraf meddelas föreskrifter om rätt till bistånd för enskild som vistas utanför kommunen. Föreskrifterna gäller enskild som uppfyller de villkor som anges i andra stycket.

Som villkor för biståndsrätten gäller att den enskilde

- 1.vill flytta till kommunen,*
- 2.har fyllt 65 år och*
- 3.varaktigt har omfattande vård- och omsorgsinsatser eller varaktigt är i behov av sådana insatser.*

Rätten till bistånd prövas enligt föreskrifterna i 6 § och på samma villkor som för dem som vistas i inflyttningskommunen.

Rätten till bistånd enligt denna paragraf prövas efter framställ-

¹ Lagen omtryckt 1988:871.

² Senaste lydelse 1994:142.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 4

ning av den enskilde.

På begäran av inflyttningskommunen är den kommun där den enskilde vistas skyldig att bistå den förra kommunen med den utredning som kan behövas för bedömningen av biståndsritten.

73 §³

Socialnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

bistånd enligt 6 §,
medgivande enligt 25 §,
förbud enligt 27 §, eller
eftergift enligt 37 §.

bistånd enligt 6 och 6 a §§.

Beslut i fråga om bistånd till annan får inte överklagas enligt första stycket.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den

³ Senaste lydelse 1995:53.

Förteckning över remissinstanser

Prop. 1996/97:124
Bilaga 5

Betänkandet (SOU 1996:161) Rätt att flytta – en fråga om bemötande av äldre

Remissinstanser: Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Kristianstads län, Länsrätten i Göteborgs och Bohus län, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen, Handikappombudsmannen, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Riksskatteverket, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Huddinge kommun, Nacka kommun, Norrtälje kommun, Täby kommun, Värmdö kommun, Nyköpings kommun, Linköpings kommun, Norrköpings kommun, Jönköpings kommun, Växjö kommun, Kalmar kommun, Ängelholms kommun, Malmö kommun, Ystads kommun, Kungsbacka kommun, Göteborgs kommun, Kungälv kommun, Alingsås kommun, Falköpings kommun, Örebro kommun, Västerås kommun, Falu kommun, Hudiksvalls kommun, Östersunds kommun, Umeå kommun, Svenska kommunförbundet, Kommunförbundet Stockholms län, Kommunförbundet Kristianstads län, Kommunförbundet Göteborgs och Bohus län, Landstingsförbundet, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges akademikers centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Föreningen Sveriges socialchefer, Pensionärernas riksorganisation, Riksförbundet Pensionärs-Gemenskap, Statspensionärernas riksförbund, Sveriges pensionärsförbund, Anhörigrådet i Sverige, De handikappades riksförbund, Handikappförbundens samarbetsorgan, Riksförbundet för dementas rättigheter, Sveriges dövas riksförbund, Synskadades riksförbund,

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (1980:620)¹

dels att 41-46 §§ samt punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1996:791) om ändring i nämnda lag skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 41 § skall utgå,

dels att 1, 3-6, 9, 12, 19, 20, 22, 23, 27, 30, 33, 36, 37, 47, 50-52, 68-71 och 73-75 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 67 § skall lyda "Tillsyn över socialtjänsten",

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 6 a-6 i, 7 a, 33 a, 50 a, 50 b, 69 a-69 c, 70 a-70 c, 72 a och 72 b §§, samt närmast före 69 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

ekonomiska och sociala trygghet,
jämlighet i levnadsvillkor och
aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

*När åtgärder rör barn skall
barnets bästa sättas i främsta
rummet.*

3 §²

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

Detta ansvar innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser i den lagen.

*I 6 i och 72 a §§ finns föreskrifter
om ansvar i vissa fall för annan
kommun än den i vilken den en-
skilde vistas.*

¹ Lagen omtryckt 1988:871.

Senaste lydelse av 46 § 1991:1667.

² Senaste lydelse 1994:142.

4 §³

Kommunens uppgifter inom socialtjänsten fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

Vad som i denna lag eller annan författning sägs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utses enligt första stycket.

Kommunen får sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ.

Kommunen får sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. *Genom ett sådant avtal får en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun.* Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ.

5 §

Till socialnämndens uppgifter hör att göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,

informera om socialtjänsten i kommunen, genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden, svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

Socialnämnden bör genom stöd och avlösning underlätta för dem som vårdar närstående som är långvarigt sjuka, äldre eller som har funktionshinder.

6 §

Den enskilde har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

Den som inte själv eller på annat sätt kan tillgodose sina behov har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (*försörjningsstöd*) och för sin livsföring i övrigt (*annat bistånd*) på de villkor som anges i 6 b-6 g §§.

Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans resurser att leva ett självständigt liv.

³ Senaste lydelse 1992:1381.

6 a § Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes resurser att leva ett självständigt liv.

6 b § Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och TV-licens,

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring, läkarvård, akut tandvård, glasögon samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 skall beräknas till ett schablonbelopp. Om det finns särskilda skäl beräknas dessa kostnader dock till en annan skälig nivå.

6 c § Socialnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, och

1. inte har fyllt tjugofem år, eller
2. har fyllt tjugofem år men av särskilda skäl är i behov av kompetenshöjande insatser, eller

3. följer en utbildning med tillgång till finansiering i särskild ordning men under tid för studieuppehåll ansöker om försörjningsstöd.

Praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket skall syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten skall stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den skall utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden skall samråda med länsarbetsnämnden innan beslut fattas enligt första stycket.

6 d § *Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 6 c § får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.*

6 e § *Socialnämnden får besluta att den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 6 c § skall ges förhöjt försörjningsstöd.*

6 f § *Den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 6 c § skall därvid inte anses som arbetstagare. I den utsträckning den enskilde utför uppgifter som stämmer överens med eller till sin art liknar sådant som vanligen utförs vid förvärvsarbete, skall han eller hon dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap. 1-9 §§, 3 kap. 1-4 §§ och 7-14 §§, 4 kap. 1-4 §§ och 8-10 §§ samt 7-9 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) och av lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring.*

6 g § *Med annat bistånd avses*
1. färdtjänst,
2. hemtjänst,
3. särskilt boende för service och omvårdnad för äldre eller bostad med särskild service för funktionshindrade.

6 h § *Socialnämnden får ge bistånd även i andra fall än som avses i 6 b och 6 g §§ om det finns skäl för det.*

6 i § *En person som önskar flytta till en annan kommun, men till följd av ålderdom, funktionshinder eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan genomföra flyttningen utan att den andra kommunen erbjuder behövliga insatser, får hos den kommunen ansöka om sådana insatser som avses i 6 g § punkterna 2 och 3. En sådan ansökan skall behandlas som om den enskilde var bosatt i den andra kommunen.

Den enskildes förhållanden i hemkommunen får inte beaktas vid prövning enligt första stycket.

På begäran av inflyttningkommunen är hemkommunen skyldig att bistå den förra kommunen med den utredning som kan behövas för bedömningen av ansökan.

7 a § *Insatser inom social tjänsten skall vara av god kvalitet.*

För utförande av socialnämndens uppgifter skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

9 §

Socialnämndens insatser för den enskilde skall utformas och genomföras tillsammans med honom och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

När en åtgärd rör ett barn skall barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas. Hänsyn skall tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad.

12 §⁴

Socialnämnden skall

verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,

i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom, med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,

i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om hänsynen till den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet, samt

⁴ Senaste lydelse 1990:1527.

Nuvarande lydelse

i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan föreligga sedan *en tvist* om vårdnad eller umgänge har avgjorts av en domstol.

Föreslagen lydelse

i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan *ett mål eller ärende* om vårdnad, umgänge eller adoption har avgjorts av en domstol.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

19 §

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt och att ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt och under trygga förhållanden och med respekt för deras självbestämmande och integritet.

20 §⁵

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen skall inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd.

Övergången från ett yrkesverksamt liv skall underlättas genom information och annat stöd.

22 §

Socialnämnden skall sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende.

Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård.

Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med de anhöriga och kontakt med hemmiljön.

Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.

23 §⁶

Behovet av andra hem för vård eller boende än sådana som anges i 23 a § skall inom varje landsting tillgodoses av landstinget och kommunerna i området.

Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende för enskilda och familjer som behöver vårdas och bo utanför det egna hemmet. Enligt 23 a § skall dock behovet av vissa hem tillgodoses av staten.

⁵ Senaste lydelse 1990:1403. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

⁶ Senaste lydelse 1993:1. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

Nuvarande lydelse

Landstinget och kommunerna upprättar gemensamt en plan över behovet av hem enligt första stycket och fördelningen av ansvaret för deras inrättande och drift. Planen skall redovisas för länsstyrelsen.

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

27 §

När ett barns bästa kräver det, får socialnämnden förbjuda en person som har sitt hem inom kommunen att *utan nämndens medgivande* ta emot andras underåriga barn *för sådan vistelse i hemmet som inte är tillfällig.*

När ett barns bästa kräver det, får socialnämnden förbjuda *eller begränsa möjligheterna för* en person som har sitt hem inom kommunen, att *i hemmet* ta emot andras underåriga barn.

30 §⁷

Ett medgivande enligt 25 § första stycket meddelas av socialnämnden i vårdnadshavarens hemkommun. Om nämndens prövning gäller ett hem i en annan kommun, skall nämnden *råd göra* med *socialnämnden* i den kommunen innan den fattar sitt beslut.

Ett medgivande enligt 25 § första stycket meddelas av socialnämnden i vårdnadshavarens hemkommun. Om nämndens prövning gäller ett hem i en annan kommun, skall nämnden *informera och samråda* med den kommunen innan den fattar sitt beslut.

Ett medgivande enligt 25 § tredje stycket och ett samtycke enligt 25 § femte stycket meddelas av socialnämnden i den eller de sökandes hemkommun.

Den nämnd som har lämnat medgivande enligt 25 § fullgör skyldigheterna enligt 26 §. I de fall samtycke enligt 25 § femte stycket lämnats av socialnämnden i en annan kommun fullgör i stället den nämnden skyldigheterna enligt 26 §.

33 §

Socialnämnden får återkräva *ekonomisk hjälp* som den enskilde har erhållit enligt 6 §, endast om *den har lämnats som förskott på en förmån eller ersättning eller till den som är indragen i arbetskonflikt.*

Socialnämnden får, *i andra fall än som avses i 33 a §*, återkräva *försörjningsstöd* som den enskilde har erhållit enligt 6 b § endast om *det har lämnats*

- 1. som förskott på en förmån eller ersättning,*
- 2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller*
- 3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.*

⁷ Lydelse enligt prop. 1996/97:91.

Nuvarande lydelse

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 6 §, får socialnämnden återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning.

Föreslagen lydelse

Har ekonomisk hjälp lämnats med stöd av 6 h §, får socialnämnden återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning.

Beslut som avser ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas enligt denna paragraf skall vara skriftligt. Beslutet skall innehålla uppgift om den eller de omständigheter som enligt denna paragraf utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet skall delges den enskilde.

33 a § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 6 b eller 6 h § utgått obehörigen eller med för högt belopp får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket uppburit sådant ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

36 §

Vill socialnämnden föra talan om ersättning som en enskild inte betalar godvilligt för ekonomisk hjälp som avses i 33 § eller för kostnad som kommunen har haft enligt 34 § första eller andra stycket, skall talan väckas hos länsrätten inom tre år från det kommunens kostnad uppkom. Talan väcks vid länsrätten i det län där den enskilde är bosatt.

Vill socialnämnden föra talan om ersättning som en enskild inte betalar godvilligt för ekonomisk hjälp som avses i 33 eller 33 a § eller för kostnad som kommunen har haft enligt 34 § första eller andra stycket, skall talan väckas hos länsrätten inom tre år från det kommunens kostnad uppkom. Talan väcks vid länsrätten i det län där den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

37 §

Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 33 § och 34 § första och andra styckena.

Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningsskyldighet som avses i 33 och 33 a §§ samt 34 § första och andra styckena.

47 §⁸

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får ges endast åt en särskild avdelning som består av ledamöter eller ersättare i nämnden i ärenden som ankommer på nämnden enligt 25 § första-fjärde styckena och 28 § denna lag, 4 och 6 §§, 11 § första och andra styckena, 13 §, 14 § tredje stycket, 21, 22, 24, 26, 27 och 43 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

Första stycket gäller även i ärenden enligt 25 § femte stycket om fråga är om att inte ge samtycke.

Första stycket gäller även i ärenden enligt 25 § femte stycket om samtycke vägras och beslut enligt 36 § om att föra talan om återkrav enligt 33 a §.

50 §

Socialnämnden skall utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande skall tillvaratas på ett betryggande sätt.

50 a § Vid en utredning om socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen skall bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Den skall inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

Utredning enligt första stycket skall bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

⁸ Lydelse enligt prop. 1996/97:91.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Den som berörs av en sådan utredning som anges i första stycket skall underrättas om att en utredning inleds.

50 b § Socialnämnden är skyldig att slutföra en utredning enligt 50 a § och fatta beslut i ärendet även om den underårige byter vistelsekommun. Detsamma gäller om en utredning inletts enligt 50 § och ärendet avser vård av missbrukare.

Första stycket gäller inte om den nya vistelsekommunen samtycker till att ta över utredningen av ärendet.

51 §

Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande skall tillvaratas på ett betryggande sätt.

Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att den som är obehörig inte får tillgång till dem.

52 §

Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom.

Dokumentationen skall utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig skall detta antecknas.

68 §⁹

Länsstyrelsen skall inom länet följa socialnämndernas tillämpning av denna lag, informera och ge råd till allmänheten i frågor som rör socialtjänsten, biträda socialnämnderna med råd i deras verksamhet, främja samverkan på socialtjänstens område mellan kommunerna och andra samhällsorgan, även i övrigt se till att socialnämnderna fullgör sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt.

⁹ Senaste lydelse 1993:1. Ändringen innebär att andra stycket upphävs.

Nuvarande lydelse

Annat hem för vård eller boende än sådant som avses i 23 a § står under länsstyrelsens tillsyn. Länsstyrelsen har rätt att inspektera verksamheten vid sådana hem.

Föreslagen lydelse

Föreskrifter om enskild verksamhet m. m.

69 §¹⁰

Vill en enskild person eller sammanlutning inrätta ett hem för vård eller boende, skall tillstånd sökas hos länsstyrelsen. Ett sådant hem står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där hemmet är beläget. Nämnden har rätt att inspektera verksamheten vid hemmet.

Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av länsstyrelsen yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av

- 1. hem för vård eller boende,*
- 2. särskilda boendeformer motsvarande sådana som avses i 20 § andra stycket eller 21 § tredje stycket,*
- 3. hem för viss annan heldygnsvård,*
- 4. hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet.*

Vad som sägs i första stycket gäller även hem som har inrättats för vård under en begränsad del av dygnet.

Tillstånd skall sökas hos länsstyrelsen i det län där verksamheten skall bedrivas.

Tillstånd behövs inte för sådan verksamhet som kommunen genom avtal enligt 4 § tredje stycket har överlämnat till en enskild att utföra.

69 a §

Tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 69 § får beviljas endast om verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet.

Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvalitet och säkerhet i verksamheten.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, skall nytt tillstånd sökas.

¹⁰ Senaste lydelse 1996:791.

69 b §

Länsstyrelsen har tillsyn över

1. annat hem för vård eller boende än sådant som avses i 23 a §,
2. verksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt 69 § första stycket 2 – 4,
3. verksamhet som kommunen genom avtal enligt 4 § tredje stycket har överlämnat till en enskild att utföra,
4. annan enskild verksamhet än sådan som omfattas av 1 – 3 från vilken kommunen upphandlar tjänster för att fullgöra skyldigheter enligt denna lag.

Länsstyrelsen har rätt att inspektera sådan verksamhet och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

69 c §

Verksamhet för vilken tillstånd krävs enligt 69 § första stycket står under löpande tillsyn av socialnämnden i den kommun där verksamheten är belägen. Nämnden har rätt att inspektera verksamheten och får inhämta de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Om socialnämnden får kännedom om missförhållanden i enskild verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn, skall socialnämnden underrätta länsstyrelsen om det.

70 §¹¹

Om det föreligger något missförhållande vid ett hem för vård eller boende som står under länsstyrelsens tillsyn, skall länsstyrelsen förelägga ledningen för hemmet att avhjälpa missförhållandet.

Om det föreligger något missförhållande i sådan verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 69 b §, skall länsstyrelsen förelägga den som ansvarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om missförhållandet är allvarligt och länsstyrelsens föreläggande inte efterkoms, får länsstyrelsen förbjuda fortsatt verksamhet.

¹¹ Senaste lydelse 1993:1.

70 a § Bestämmelserna i 51 och 52 §§ gäller i tillämpliga delar i enskild verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 69 b §. Dokumentationen skall bevaras så länge den kan antas ha betydelse för åtgärder i verksamheten.

70 b § En handling i en personakt i enskild verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 69 b § skall, om det begärs av den som akten rör, så snart som möjligt tillhandahållas denne för läsning eller avskrivning på stället eller i avskrift eller kopia, om inte annat följer av 71 a §.

Frågor om utlämnande enligt första stycket prövas av den som ansvarar för personakten. Anser denne att personakten eller någon del av den inte bör lämnas ut, skall han genast med eget yttrande överlämna frågan till länsstyrelsen för prövning.

70 c § Länsstyrelsen får besluta att en personakt i enskild verksamhet som står under länsstyrelsens tillsyn enligt 69 b § skall tas om hand

1. om verksamheten upphör,
2. om det på sannolika skäl kan antas att personakten inte kommer att handhas enligt föreskrifterna i denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. om den som ansvarar för personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt skall återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande enligt första stycket. Beslut i fråga om återlämnande meddelas av länsstyrelsen efter ansökan av den som vid beslutet om omhändertagande ansvarade för personakten.

Personakter som har tagits om hand enligt första stycket skall

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna omhändertagits. Personakterna skall bevaras i två år från det att de kom in till arkivmyndigheten. En myndighet som har hand om en personakt som har omhändertagits har, om en uppgift ur akten begärs för särskilt fall, samma skyldighet att lämna uppgiften som den haft som ansvarat för akten före omhändertagandet.

71 §¹²

Var och en som får kännedom om att en underårig misshandlas i hemmet eller annars behandlas där på ett sådant sätt att det är fara för hans hälsa eller utveckling bör anmäla detta till socialnämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast till socialnämnden anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter samt läkare, lärare, sjuksköterskor och barnmorskor som inte har sådan anställning. För familjerådgivning gäller i stället vad som sägs i tredje stycket.

Var och en som får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd bör anmäla detta till nämnden.

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast till socialnämnden anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårigs skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Sådan anmälningskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som berör barn och ungdom eller annan yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område. För familjerådgivning gäller i stället vad som sägs i tredje stycket.

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att en underårig utnyttjas sexuellt eller misshandlas i hemmet.

¹² Senaste lydelse 1996:140.

Nuvarande lydelse

Myndigheter, befattningshavare och yrkesutövare som anges i andra stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av en underårigs behov av skydd.

Föreslagen lydelse

Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i andra stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av en underårigs behov av skydd.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 3 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

72 a § Om någon efter beslut av en socialnämnd vistas i en annan kommun i familjehem, hem för vård eller boende eller sådan boendeform eller bostad som avses i 20 § andra stycket, 21 § tredje stycket och 69 § första stycket 2, har den kommun som beslutat om vistelsen ansvaret för det bistånd enligt 6 § samt det individuellt behovsprövade stöd och de individuellt behovsprövade sociala tjänster enligt 10-12 och 16 §§ som den enskilde kan behöva. Placeringskommunens ansvar upphör om ärendet överflyttas enligt 72 §.

Den kommun där den enskilde är folkbokförd har samma ansvar som en placeringskommun enligt första stycket för bistånd, stöd och sociala tjänster

- 1. under kriminalvård i anstalt,*
- 2. under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun,*
- 3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2.*

72 b § Om vårdnaden av en underårig överflyttats till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som den underårige tidigare varit familjehemsplacerad hos, får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

73 §¹³

Socialnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om bistånd enligt 6 §, medgivande, återkallelse av medgivande eller om samtycke enligt 25 §, förbud enligt 27 §, eller eftergift enligt 37 §.

Socialnämndens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om försörjningsstöd enligt 6 b, vägran eller nedsättning av försörjningsstöd enligt 6 d §, annat bistånd enligt 6 g §, ansökan enligt 6 i §, medgivande, återkallelse av medgivande eller om samtycke enligt 25 §, eller förbud eller begränsning enligt 27 §.

Beslut i fråga om bistånd till annan får inte överklagas enligt första stycket.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En länsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut skall verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

74 §¹⁴

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 § eller om föreläggande eller förbud enligt 70 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 69 §, om föreläggande eller förbud enligt 70 § och om omhändertagande av personakt enligt 70 c § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I fråga om överklagande av länsstyrelsens beslut enligt 70 b § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 15 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100).

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

Länsstyrelsens beslut om föreläggande eller förbud enligt 70 § och om omhändertagande av personakt enligt 70 c § samt domstols motsvarande beslut gäller omedelbart. Polismyndigheten skall lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om omhändertagande av personakt.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

¹³ Lydelse enligt prop. 1996/97:91.

¹⁴ Senaste lydelse 1995:53.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

75 §¹⁵

Till böter döms den som

1. åsidosätter bestämmelserna i 25 § eller 31 § första stycket, om inte gärningen i sistnämnda fall är belagd med straff i lagen (1997:000) om internationell adoptionsförmedling,

2. överträder förbud som har meddelats med stöd av 27 §, 2. överträder förbud *eller begränsning* som har meddelats med stöd av 27 §,

3. utan tillstånd driver ett sådant *hem för vård eller boende* som avses i 69 §, 3. utan tillstånd driver *sådan verksamhet* som avses i 69 §,

4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 70 § fortsätter verksamheten *vid ett hem för vård eller boende*. 4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 70 § fortsätter verksamheten.

Allmänt åtal får väckas endast efter medgivande av socialnämnden, länsstyrelsen eller Socialstyrelsen.

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om 68-70 och 72 a §§, 75 § första stycket 3 och 4 samt upphävandet av punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen (1996:791) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) den 1 juli 1997, och i övrigt den 1 januari 1998.

2. Den som vid lagens ikraftträdande har tillstånd att inrätta ett hem för vård eller boende skall anses ha fått tillstånd att bedriva motsvarande verksamhet enligt 69 § i dess nya lydelse.

3. Den som har tillstånd att bedriva enskild verksamhet med stöd av punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen (1996:791) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) skall anses ha erhållit tillstånd enligt 69 § i dess nya lydelse om det för verksamheten krävs tillstånd även enligt de nya bestämmelserna.

4. I fråga om tillstånd som enligt punkterna 2 och 3 skall gälla som tillstånd enligt 69 § i dess nya lydelse fastställer länsstyrelsen till vilken punkt i nämnda paragraf som verksamheten skall hänföras.

5. Om en ansökan om bistånd kommit in före ikraftträdandet skall äldre bestämmelser tillämpas i vad avser tid före den 1 januari 1998.

¹⁵ Lydelse enligt prop. 1996/97:91.

2.2 Lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Härigenom föreskrivs att 18 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)¹ skall ha följande lydelse.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §²

Varje kommun skall erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 20 § andra stycket och 21 § tredje stycket socialtjänstlagen (1980:620). Varje kommun skall även i samband med dagverksamhet, som omfattas av 10 § socialtjänstlagen, erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som vistas där.

Varje kommun skall erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 20 § andra stycket och 21 § tredje stycket socialtjänstlagen (1980:620) *eller som efter beslut av kommunen bor i sådan särskild boendeform som avses i 69 § första stycket 2 samma lag*. Varje kommun skall även i samband med dagverksamhet, som omfattas av 10 § socialtjänstlagen, erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som vistas där.

En kommun får även i övrigt erbjuda dem som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård).

Landstinget får till en kommun inom landstinget överlåta skyldigheten att erbjuda sådan vård, som sägs i andra stycket, om landstinget och kommunen kommer överens om det samt regeringen medger det. Överenskommelsen får avse även ansvar för förbrukningsartiklar som avses i 3 c §.

Kommunens ansvar enligt första och tredje styckena och kommunens befogenhet enligt andra stycket omfattar inte sådan hälso- och sjukvård som meddelas av läkare.

En kommun får sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som kommunen ansvarar för enligt denna lag. En uppgift som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997.

¹ Lagen omtryckt 1992:567.

² Senaste lydelse 1996:1151.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En kommun skall betala ersättning till ett landsting för kostnader för hälso- och sjukvård åt personer som är folkbokförda i kommunen enligt vad som sägs i denna lag.

Betalningsansvaret för personer som efter beslut av en kommun vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 20 § andra stycket, 21 § tredje stycket och 69 § första stycket 2 socialtjänstlagen (1980:620) har dock den kommun som beslutat om vistelsen.

Vad som i denna lag sägs om landsting gäller även kommuner som inte ingår i ett landsting.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997.

¹ Senaste lydelse 1994:89.

2.4 Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 5 § rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

5 §¹

Den som till följd av 2 kap. 1 eller 2 § eller 3 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) eller någon bestämmelse, till vilken hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om denna utan tillstånd från den myndighet i vars verksamhet uppgiften har inhämtats.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (1980:620) och deras biträden får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den, till vars förmån tystnadsplikten gäller, samtycker till det. Den som till följd av 9 kap. 4 § sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Utan hinder av vad som sägs i andra eller tredje stycket är andra än försvarare *skyldiga att vittna* i mål angående brott, *för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år.*

Utan hinder av vad som sägs i andra eller tredje stycket *föreligger skyldighet att vittna för*

1. andra än försvarare i mål angående brott som avses i 14 kap. 2 § femte stycket sekretesslagen (1980:100) och

2. den som har uppgiftsskyldighet enligt 71 § socialtjänstlagen (1980:620) i mål enligt 25 eller 27 § samma lag eller enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Om tystnadsplikt för den som i Svenska kyrkans ordning har vigts till det kyrkliga ämbetet som präst finns föreskrifter i 36 kap. kyrkolagen (1992:300). Den som inom något annat trossamfund än Svenska kyrkan är präst eller den som i sådant samfund intar motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han eller hon har erfarit under bikt eller själavårdande samtal.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i nämnda paragrafer.

Om någon enligt vad som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

¹ Senaste lydelse 1996:142.

Prop. 1996/97:124

Bilaga 6

2.5 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 4 §²

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande eller beslut om vård utan samtycke. Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild som uppnått myndig ålder om förhållanden av betydelse för att denne skall få vetskap om vilka hans biologiska föräldrar är.

Inom kommunal familjerådgivning gäller sekretess för uppgift som enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Med socialtjänst förstås verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst och den särskilda lagstiftningen om vård av unga och av missbrukare utan samtycke samt verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd. Till socialtjänst räknas också verksamhet hos annan myndighet som innefattar omprövning av socialnämnds beslut eller särskild tillsyn över nämndens verksamhet samt verksamhet hos kommunal invandrarbyrå. Med socialtjänst jämställs ärenden om bistånd åt asylsökande och andra utlänningar, ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar, ärenden om tillstånd till riksfärdtjänst eller till parkering för rörelsehindrade samt verksamhet enligt lagstiftningen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 70 c § socialtjänstlagen (1980:620) för uppgift om enskilda personliga förhållanden. Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till socialnämnd om uppgiften behövs för handläggning av ärende eller genomförande av beslut om stödinsatser, vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 1994:595.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Nuvarande lydelse

Sekretess enligt första stycket gäller inte beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård. Beträffande anmälan i sådant ärende gäller sekretess om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

Föreslagen lydelse

Sekretess enligt första stycket gäller inte

1. beslut i ärenden om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård, eller

2. beslut i fråga om omhändertagande eller återlämnande av personakt.

Beträffande anmälan i ärende om ansvar eller behörighet för personal inom kommunal hälso- och sjukvård gäller sekretess om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 6

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1997-03-03

Prop. 1996/97:124
Bilaga 7

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bertil Voss, justitierådet Johan Munck, regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist.

Enligt en lagrådsremiss den 13 februari 1997 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
2. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
3. lag om ändring i lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård,
4. lag om ändring i rättegångsbalken,
5. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Eva Hammar och ämnessakunniga Ingrid Stenkula. Dessutom har rättschefen Susanne Billum varit närvarande vid föredragningen.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

1 §

I lagrådsremissen föreslås att paragrafen kompletteras med en ny bestämmelse för att principen om barnets bästa skall komma till tydligt uttryck i lagen. I den nya bestämmelsen, som avses svara mot innehållet i artikel 3 i FN:s barnkonvention, anges att barnets bästa skall sättas i främsta rummet när åtgärder rör barn. Detta överensstämmer med det förslag som socialtjänstkommittén lade fram år 1994 i huvudbetänkandet *Ny socialtjänstlag*.

Lagrådet hade hösten 1996 att ta ställning till förslag om att införa en liknande bestämmelse i utlänningslagen (1989:529). Det förslaget motiverades liksom det nu förevarande med att principen om barnets bästa borde komma till klart uttryck i lagtexten. Bestämmelsen i utlänningslagen var emellertid något annorlunda utformad än den som föreslås i socialtjänstlagen; innebörden var att, i utlänningsärenden som rör ett barn, det skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Utlänningslagen innehåller sedan den 1 januari 1997 i sin inledande paragraf en regel med sådan utformning.

Även om den föreslagna lydelsen av förevarande bestämmelse kan sägas ansluta väl till hur barnkonventionens artikel 3 är formulerad i svensk officiell översättning (jfr prop. 1989/90:107, bilaga 1) vill Lagrådet, på grund av att samma skäl har åberopats för bestämmelsen som för utlänningslagens regel, ifrågasätta om inte lydelsen lämpligen bör anpassas till vad som nyligen beslutats för sistnämnda lags del. Av

betydelse i sammanhanget synes vara den uttolkning av artikel 3 som gjordes i utlänningslagsärendet i prop. 1996/97:25 (s. 227 f). Där framhölls bl.a. att det vid konventionens utarbetande hade valts en bred och något vagare formulering och att, eftersom principen om barnets bästa enligt konventionen skulle appliceras på alla områden, denna princip samtidigt blivit endast ett av flera relevanta och nödvändiga intressen att ta hänsyn till.

Mot bakgrund härav framstår det för Lagrådet som följdriktigt att också i socialtjänstlagen använda ett uttryckssätt som svarar mot nämnda uttolkning. Enligt Lagrådets mening kan bestämmelsen ges följande lydelse:

"När åtgärder rör barn skall särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver."

6 §

För närvarande gäller enligt 6 § att den enskilde har rätt till bistånd för sin försörjning och sin livsföring i övrigt, om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Rätten till bistånd begränsas enligt förslaget till vissa i förslagen till 6 b och 6 g §§ preciserade kostnader. Dessa utgör försörjningsstöd (6 b §) och annat bistånd (6 g §). I andra fall föreligger ingen rätt till bistånd men socialnämnden kan då enligt 6 h § ge bistånd, om det finns skäl för det.

En sådan uppdelning i lagfäst rätt till bistånd och frivilligt bistånd möter i sig ingen invändning från Lagrådets sida. Den närmare utformningen av det föreslagna systemet innehåller emellertid vissa oklarheter och brister, till vilka Lagrådet återkommer i det följande.

Förutsättningarna för rätt till bistånd har formulerats om i syfte att förtydliga den enskildes ansvar för att efter bästa förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Enligt förslaget föreligger rätt till bistånd för den som inte själv eller på annat sätt kan tillgodose sina behov. I detta ligger enligt författningskommentaren att den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står honom till buds. Även i det fallet att han endast kan få sina behov tillgodosedda genom annans försorg, alltså utan eget agerande, har han således inte rätt till bistånd. Innebörden av bestämmelsen torde alltså vara att den enskilde inte själv kan tillgodose behoven och att de inte heller kan tillgodoses på annat sätt. För att bättre klargöra detta föreslår Lagrådet att paragrafen inleds på följande sätt: "Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt - - -".

6 b §

I paragrafens första stycke delas försörjningsstödet upp i två grupper. Den första avser vad som i remissen benämns nödvändiga vardagsutgifter medan i den andra tas upp kostnader som vid behov skall ingå i försörjningsstödet.

Posterna i den första gruppen skall enligt paragrafens andra stycke beräknas till ett schablonbelopp. Hur och av vem denna beräkning skall göras anges inte i lagtexten, trots att förslaget innebär en väsentlig nyhet. Enligt gällande biståndssystem är det kommunerna som fastställer bidragsnivåerna, vilka dock enligt rättspraxis skall vara förenliga med Socialstyrelsens bruttonorm för att kunna anses tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Bruttonormen upptar poster som avses täcka behovet av försörjning.

Av remissens allmänna motivering (avsnitt 8.7) och av författningskommentaren framgår att avsikten är att schablonbeloppet skall vara gemensamt för hela riket och att det skall fastställas av regeringen med stöd av regeringens allmänna befogenhet enligt 8 kap. 13 § första stycket 1 regeringsformen att genom förordning besluta föreskrifter om verkställighet av lag. En förutsättning för att regeringen på detta sätt skall få meddela föreskrifter till materiell utfyllnad av en lag inom det obligatoriska lagområdet är emellertid att den lagbestämmelse som skall kompletteras är så detaljerad att den inte tillförs något väsentligt nytt genom den av regeringen beslutade föreskriften (prop. 1973:90 s.211). Den föreslagna föreskriften i andra stycket första meningen uppfyller inte dessa krav.

I remissen anges att försörjningsstödet nivå liksom för närvarande bör grunda sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör samt att nivån bör delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller och utgå från Konsumentverkets senaste undersökningar. Dessa motivedes anförda grunder för hur försörjningsstödet schablonbelopp skall beräknas måste enligt Lagrådets mening komma till uttryck i lagtexten för att beloppet skall kunna fastställas genom verkställighetsföreskrifter. Lagrådet förordar också att bestämmelsen utformas så att den inte kan leda till missförståndet att schablonbeloppet skall fastställas av kommunerna i stället för att vara en för hela landet gällande riksnorm.

Enligt andra meningen i andra stycket beräknas kostnaderna för den ifrågavarande delen av försörjningsstödet till annan skälig nivå, om det finns särskilda skäl. Även om det inte framgår av lagtexten torde avsikten vara att en socialnämnd skall tillämpa denna regel i det enskilda fallet och således inte genom att fastställa en bidragsnorm som avviker från riksnormen (jfr författningskommentaren). Lagrådet anser att detta bör komma till uttryck i lagtexten.

Av motiven framgår att nivån skall kunna justeras både uppåt och nedåt. Att beräkna de ifrågavarande kostnaderna till en högre nivå än den schablonmässigt bestämda när det finns särskilda skäl för detta bör i enlighet med vad som föreslagits vara en skyldighet för socialnämnden, vars ställningstagande i detta avseende kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Som andra meningen har formulerats blir det emellertid även en förpliktelse för socialnämnden att beräkna kostnaderna till en lägre nivå än den schablonmässigt bestämda när det finns särskilda skäl för detta. Denna konstruktion är inte väl förenlig med den i 6 h § föreslagna bestämmelsen, som avses innebära en generell möjlighet för kommunen att ge bistånd utöver miniminivån. Den föreslagna lydelsen

synes därför böra justeras, så att det framgår att det här rör sig om en befogenhet, inte om en skyldighet, för socialnämnden att sätta ned biståndet.

Med hänvisning till det anförda föreslår Lagrådet att stycket – med vissa redaktionella ändringar i övrigt avsedda att underlätta förståelsen – får följande lydelse:

" Skäligen kostnader enligt första stycket 1 skall i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) med ledning av officiella prisundersökningar rörande hushållens baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, skall socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta."

6 c §

Den föreslagna bestämmelsen i första stycket avses ge möjlighet för socialtjänsten att ställa vissa krav på främst yngre personer som uppbär försörjningsstöd att delta i praktik m.m. Enligt punkt 3 gäller detta den som följer en utbildning med finansiering i särskild ordning (varmed avses bl.a. studiemedelsfinansiering) men som under tid för studieuppehåll ansöker om försörjningsstöd.

Enligt Lagrådets mening framstår det som i viss mån oklart vilka fall som avses i punkt 3, eftersom socialnämndens befogenhet enligt paragrafen gäller dem som redan uppbär bistånd i form av försörjningsstöd. Som framhålls i författningskommentaren bör personer som genomgår utbildning med studiemedel eller annan sådan finansiering inte förekomma bland dem som söker försörjningsstöd. Om det ändå sker vid studieuppehåll, skall socialnämnden enligt motiven till bestämmelsen kunna kräva deltagande i någon form av praktik. För Lagrådet ter det sig något motsägelsefullt att begränsa möjligheten att ställa krav på studerande som har studieuppehåll till att avse dem som redan uppbär försörjningsstöd. Om detta likväl skulle vara förslagets avsedda innebörd, synes det i vart fall i punkt 3 böra anges att det är fråga om "fortsatt försörjningsstöd". Skulle däremot avsikten inte var att begränsa kretsen av lediga studerande så som angetts, torde bestämmelsen i vad den avser de studerande i stället få bilda en särskild mening i stycket. Vidare behövs i så fall en jämkning av påföljdsregeln i 6 d § som gäller vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd.

6 e §

Bestämmelsen avses ge stöd för socialnämnden att såsom en stimulansåtgärd besluta om förhöjt försörjningsstöd åt den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. I författningskommentaren anges att ytterligare bistånd därutöver vid behov kan ges enligt 6 h §, dock under förutsättning av en individuell prövning av behovet. Den sålunda givna kommentaren synes antyda att bestämmelsen är tänkt att

Prop. 1996/97:124
Bilaga 7

legitimera någon form av schablonmässig förhöjning av försörjningsstödet åt dem som deltar i praktik eller dylikt.

Som torde följa av 6 §, som hänvisar bl.a. till förevarande paragraf, krävs dock även för situationer som här avses en individuell behovsprövning för att bistånd skall kunna utges i form av förhöjt stöd. Lagrådet ifrågasätter huruvida den aktuella bestämmelsen behövs vid sidan av den föreslagna 6 h § om möjlighet att ge bistånd på frivillig grund när skäl finns för det. Om bestämmelsen anses kunna utgå, leder det till att beteckningarna på 6 f-i §§ får ändras och att justeringar får vidtas på de ställen där 6 e § eller någon av övriga berörda paragrafer omnämns.

6 f §

Enligt paragrafen skall den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 6 c § inte anses som arbetstagare. Vissa bestämmelser i arbetsmiljölagen (1977:1160) och lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring skall dock under förutsättningar som anges i andra meningarna vara tillämpliga. Förslaget har förebild i lagen (1995:706) om kommuners ansvar för ungdomar, som i sin tur återgår på lagen (1994:1835) om praktik för ungdomar i ungdomsintroduktion. I sistnämnda båda lagar, som inte varit föremål för lagrådsbehandling, torde man i första hand ha avsett att klargöra att bestämmelser om arbetstagare i arbetsrättslig och socialrättslig lagstiftning inte skall vara tillämpliga i de aktuella fallen. Det finns emellertid även bestämmelser i annan lagstiftning som bygger på arbetstagarbegreppet. Ett exempel som kan ha praktisk betydelse erbjuder 3 kap. 1 § och 4 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207). Enligt 6 kap. 4 § skadeståndslagen skall vid tillämpningen av nämnda lag med arbetstagare likställas bl.a. den som under utbildning vid skola eller vård i anstalt utför arbete som till sin art liknar sådant som vanligen utförs av arbetstagare liksom den som för annans räkning eljest utför arbete under omständigheter likartade dem som förekommer i anställningsförhållande. Denna föreskrift måste innebära att även den som deltar i praktik som avses i socialtjänstlagen kan vara att likställa med arbetstagare vid tillämpning av skadeståndslagen utan hinder av vad som föreskrivs i förevarande paragraf. Även vid tolkningen av annan civilrättslig lagstiftning kan det tänkas att den som deltar i praktik bör likställas med arbetstagare.

6 g §

I paragrafen lagfästs rätten till annat bistånd än försörjningsstöd. De olika formerna av bistånd anges i tre punkter, varvid i andra och tredje punkterna används beteckningar som förekommer på andra håll i socialtjänstlagen. Den i punkt 3 nämnda biståndsformen "hemtjänst" har däremot ingen motsvarighet i någon annan paragraf i lagen. I 10 § första stycket, 20 § första stycket och 35 § första och tredje styckena används för samma biståndsform uttrycket "hjälp i hemmet". I tydlighetens

intresse föreslår Lagrådet att detta uttryck används även i förevarande paragraf.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 7

6 h §

Paragrafen, som reglerar socialnämndens möjlighet att när skäl finns bevilja stöd på frivillighetens grund, har berörts under 6 b §. Bestämmelsen har inte till alla delar fått en utformning som svarar mot vad som avsetts. Utformningen tyder på att bestämmelsen enbart gäller andra typer av bistånd än som regleras i 6 b och 6 g §§. Syftet har dock i den allmänna motiveringen (avsnitt 8.9) angetts vara att även inbegripa möjlighet att bevilja t.ex. högre försörjningsstöd än som följer av 6 b §. Lagrådet förordar därför att bestämmelsen ges följande lydelse:

"Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 6 b och 6 g §§, om det finns skäl för det."

Beslut att vägra bistånd som avses i förevarande paragraf kan enligt förslaget till ändring i 73 § inte överklagas genom förvaltningsbesvär. Ett sådant beslut kan angripas endast genom laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen (1991:900). Lagrådet vill i sammanhanget påpeka att upphävandegrunden i 10 kap. 8 § första stycket 4, dvs. att beslutet strider mot lag eller annan författning, inte kan åberopas av den som anser att han genom det vägrade biståndet inte tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Bestämmelserna i 6 a § är med den redaktion och med den placering som valts tillämpliga endast i fråga om försörjningsstöd och sådant bistånd som avses i 6 g §.

6 i §

Enligt första stycket får en person, som önskar flytta till en annan kommun men till följd av ålderdom, funktionshinder eller allvarlig sjukdom har varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och därför inte kan genomföra flyttningen utan att den andra kommunen erbjuder behövliga insatser, hos den kommunen ansöka om sådana insatser som avses i 6 g § punkterna 2 och 3. Därvid skall ansökningen behandlas som om sökanden var bosatt i den andra kommunen. Avsikten är emellertid inte i första hand att den enskilde i ett sådant fall som paragrafen tar sikte på skall få hjälp med genomförandet av flyttningen utan att han skall erhålla behövliga vård- och omsorgsinsatser sedan flyttningen väl är genomförd. Lagrådet föreslår därför att orden "kan genomföra flyttningen" byts ut mot "kan bosätta sig där".

I andra stycket föreskrivs enligt förslaget att den enskildes förhållanden i hemkommunen inte får beaktas vid prövning enligt första stycket. Även avfattningen av andra stycket kan vålla missförstånd, eftersom sökandens förhållanden i hemkommunen självfallet kan behöva beaktas i vissa fall. Den avsedda innebörden framgår tydligare, om stycket får följande lydelse: "Det förhållandet att sökandens behov är tillgodosedda i hemkommunen får inte beaktas vid prövning enligt första stycket."

27 §

Enligt paragrafens gällande lydelse får socialnämnden, när ett barns bästa kräver det, förbjuda en person som har sitt hem inom kommunen att utan nämndens medgivande ta emot andras underåriga barn för sådan vistelse i hemmet som inte är endast tillfällig. De ändringar som föreslås går ut på dels att socialnämndens möjlighet att lämna medgivande slopas, dels att nämnden enligt paragrafen skall kunna meddela ett generellt förbud för en person att – även tillfälligtvis – i sitt hem ta emot andras underåriga barn. Efter orden kan socialnämnden således meddela ett mycket långtgående förbud som exempelvis hindrar den enskilde från att i sitt hem ta emot de egna barnens lekkamrater, barn till anhöriga etc. Uppenbarligen är det inte avsett att paragrafen skall tillämpas på ett sådant sätt, och det synes därför önskvärt att socialnämnden i förekommande fall i regel gör undantag för sådant mottagande av barn i hemmet som är hänförligt till normalt umgänge. Även med denna utgångspunkt synes det lämpligt att paragrafen förses med ett undantag till förebyggande av en tillämpning som kan te sig stötande. Ett sådant undantag skulle lämpligen kunna utformas efter mönster av 1 § fjärde stycket lagen (1988:688) om besöksförbud. Lagrådet föreslår att paragrafen tillförs ett andra stycke av följande lydelse: "Ett förbud enligt första stycket omfattar inte fall då det med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogat att ett barn tas emot i hemmet."

Övriga lagförslag

Förslagen lämnas utan erinran.

Prop. 1996/97:124
Bilaga 7

Socialdepartementet

Prop. 1996/97:124

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 6 mars 1997

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Peterson, Freivalds, Wallström, Tham, Åsbrink, Schori, Blomberg, Winberg, Uusmann, Ulvskog, Lindh, Johansson, von Sydow, Klingvall, Åhnberg, Pagrotsky, Östros, Messing

Föredragande: statsrådet Wallström

Regeringen beslutar proposition 1996/97:124 Ändring i socialtjänstlagen.